

LIETUVA

NR. 71

Tik tas užsitarnauja laisvę ir gyvenimą,
kuris kasdien dėl jų kovoja.

Goethe.

"MŪSU LIETUVA"

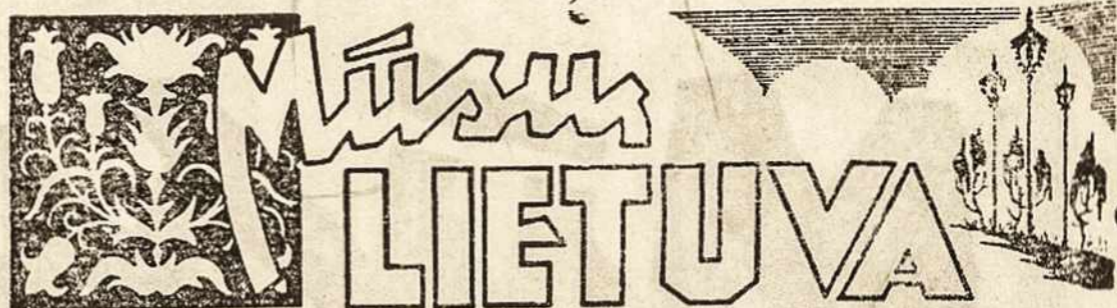
GALIMA ĮSIGYTI SĂO PAULO LAIKRAŠČIŲ
KIOSKUOSE
ŠIOSE VIETOSE:

MIESTE prie pašto Avenida Săo Joăo
PRAÇA DA SÉ viduryje aikštės kioske
BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José
Paulino kampas

ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
VILA ANASTACIO lietuvių mokykloje.
ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto

CASAS SĂO JORGE Rua Săo Caetano,
526 ir 510

MOÓCA prie autobuso 93 sust. vietos
VILA ZELINA Largo Săo José prie au-
tobuso sust. vietos.

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Lituana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
AVENIDA ZELINA, 706 - VILA ZELINA
SĂO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 371 - SĂO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIINAMOS KAINOS

ALM. BARĂO DO RIO BRANCO, 786 S. PAULO

DĖMESIO

Kaikurie "M. L." skaitytojai ir ben-
dradarbiai, siųsdami korespondenci-
ją "M. L." Redakcijai ar Administra-
cijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžu-
te 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, ir atei-
tyje prašome žymėti tik pašto dėžu-
tės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. ribe-
se paštas adresatams nepristatomas.

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

AL AUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĂOS CARRIERS LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmo-
gaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.
Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SĂO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVISKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1950 (III m.)

São Paulo (Brasil) Rugsėjo 16d. (Setembro)

Nr. 18 (71)

KOREJOS KARAS IR KAS TOLIAU?

Kremliaus Korejos karo planai nepasitvirtino. Korejos komunistai iki šandien nepajėgė išstumti Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) kariuomenės dalinių iš Korejos pusiasalio, kariaudami vieni. Ir ši galimybė, atrodo, vis toliau darosi mažesnė. O šiaurės Korejos pradėtas karas kaip tik ir rėmėsi šia galimybe - greita pergalė. Ta pergalė turėjo būti paremta netikėtu ir ankstyvu pasirengimu. Ji turėjo būti pasiekta anksčiau, negu kad amerikiečių karo pajėgos būtų suspėjusios pakankamai sustiprėti ir įsitvirtinti betkurioje Korejos pusiasalio dalyje. Tos galimybės, atrodo, šandien kaip ir nėra, nors vis dar komunistų pajėgos stipriai tebespaudžia amerikiečių ir JTO ginamas pozicijas pusiasalio pietuose. JTO frontas stiprėja kiekvieną dieną ginklais ir žmonėmis. JTO aviacijos daliniai smarkiai griauja geležinkelio, pramonės ir tiekimo kaip šiaurės taip ir komunistų užimtoje pietų Korejoje. Tam tikrose fronto vietose pastebėta, kad komunistų tiekimas vykdomas panaudojant civilinius asmenis kaip nešikus prievartos darbams. Sunkūs bombardavimai ir tiekimo sutrikdymai nepalieka be pėdsakų gyventojų sluoksniuose. Turima ženklų, kurie rodo šiaurės korejiečių moralės kritimo reiškinius.

Problema, kurią šandien daugelis politikų nagrinėja, yra ši: Kokių tolimesnių priemonių ims Kremlius, jeigu rusai bendrai yra nusistatę dar ką daryti. Tas klausimas bus pastatytas visu aštrumu, kai karinė Korejos padėtis bus visai nusistovėjusi, ir bus aišku, kad šiaurės Korejos komunistai neturi jokios galimybės laimėti pradėto karo, jeigu negautų naujų ir esminių pagalbos tiekimų iš užsienio. Sovietų Sąjunga turės šiuo momentu aiškiai apsispręsti, o šis apsisprendimas nėra lengvas.

Sovietai galėtų pasirinkti keleta skirtingų veikimo būdų. Pirmiausia Maskva galėtų šaltai

pasilikti nuošalyje nieko neveikdama ir ramiai stebėdama, kaip šiaurės Koreja bus nubausta už pradėtą užpuolimo karą, karą kuris buvo vykdomas pagal Maskvos įsakymus, spekuliuojant, kad nebus pasipriešinimo, arba pasipriešinimas bus per silpnas arba per vėlai. Jeigu Sovietų Sąjunga imtųsi šios laikysenos, tai neabejotinai įsigytų naują kaimyną - susivienijusią Korejos tautą, kurios valdžia tikrai nebus simpatiška nusistačiusi nei Sovietų Sąjungos nei komunistinės Kinijos atžviigiui. Raudonųjų korejiečių vadų likimas tikrai nepavydėtinas. Pasaulis stebėtų, kaip šie vadai būtų baudžiami, veikę pagal Maskvos įsakymus, kuri jiems nieko negali padėti, kai sumanytieji užkariavimo planai bus nepavykę. Ir ši pamoka, be abejonės, nepraeitų nepastebėta visų tų, kurie tiki Kremliaus pažadais ir įsipareigojimais. Pirmasis šitai pajustų Ho Chi-minh, Indochinijos komunistų sukilėlių vadas, ypač kai rusų tiekimo šaltiniai yra gana toli, o amerikiečių karo jūrų ir oro laivyno pajėgos taip lengvai gali pasiekti ir naikinti tuo pačiu smarkumu, kaip tai Korejos karo įvykiai šandien rodo. Taipgi iš to pasimokytų ir Malajos komunistai, kurie kariauja prieš anglus. Visa tai turėtų įtakos ir pačios Kinijos naujesiems vadams.

Tai būtų stiprus smūgis Rytų ir Centrinės Europos Rusijos satelitų vyriausybėms, o taip pat ir Vakarų Europos komunistų partijoms.

Jungtinių Tautų Organizacijos pergalė Korejoje pastatys prieš teismo stalą visus korejiečių vadus, kurie suplanavo ir vykdė agresijos karą prieš teisėtą pietų Korejos respublikos valdžią. Ir kuris pasaulio komunistas nepajus užsiuraukiant dar arčiau kartuvių virvę, kai pirmiesiems karo nusikalteliams bus perskaitytas JTO suorganizuoto teismo sprendimas.

Viso to betgi galima būtų išvengti, jeigu

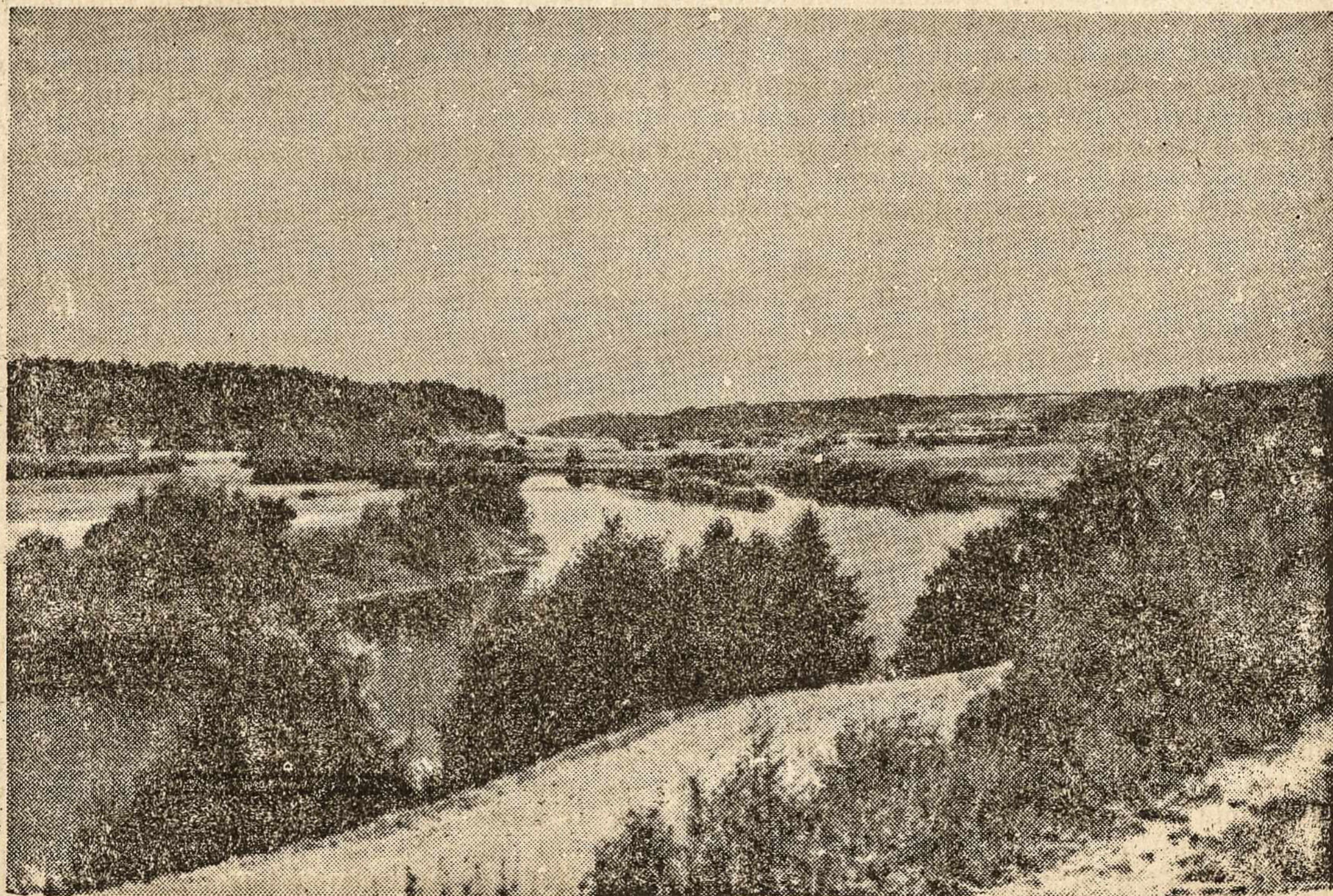
sovietų Sąjunga apsispręstų duoti šiaurės koriejiečių sėbrams tokio masto pagelbą ir paramą, kuri neleistų pralaimėti vedamojo karo. Sunku pasakyti, kokia forma tai galėtų būti įvykdyta, nepradedant atviro karo prieš visas tas tautas, kurių pajėgos vykdo šiandien karinius veiksmus Korejoje po Jungtinių Tautų Organizacijos vėliava. Pasiųsti tankų ar traukinių su amunicija, kaip tai yra dabar daroma, nėra sunku, bet pradėti tiekti pagelbą, kuri perviršytų kasdien augančias amerikiečių karo pajėgas, yra dalykas, kuris nepraeitų nepastebėtas. Tokios pagelbos tiekimas turėtų labai sunkias pasekmes, kurias labai sunku pramatyti, bet kurios iš anksto, gal būt, jau yra svarstomos.

Patogiausia Maskvos laikysena būtų pasiųsti į Korejos frontą kiniečių kariuomenę, o patiems rusams vis dar pasilikant nuošalyje. Bet iki šiol kiniečiai rodosi visai priešingi betkokiam įsimašymui į šį konfliktą. Kiniečiai turėjo atsakyti nuo Formozos užėmimo ir šiandien jie kalba apie Tibeto «išlaisvinimą» ir žada ateityje pasiųsti karinės pagelbos Ho Chi-minh į Indokiniją, bet vis tai dalykai, kurie žymiai mažiau

reiškia tiesioginį karą prieš JAV-bes. Ar Mao Tse-tung įsikiš į Korejos karą, kai komunistų pergalės perspektyvos yra sumažėjusios, yra mažiau galimybių, bet ir šis įsikišimas nepakeis JTO jūrų ir oro laivynų pajėgų persvaros, kuri dabar yra Korejoje ir bendrai Tolimuose Rytuose.

Korejos karo problema laukia rusų sprendimo. Ir šis sprendimas nebegali būti atidėtas vis tolimesnei ateičiai, vis dar tebesitikint, kad šiaurės koriejiečiai vieni laimėtų karą. Jeigu iš tikro būtų tiesa, kaip daug kas tikisi, kad rusai nebemes daugiau jėgų šiam karui tęsti, tai būtų žymiai paskatinta Teisės ir tvarkos jėgų pergalė, kurios siekia pasaulio Jungtinių Tautų Organizacija. Ta pergalė taipgi žymiai sumažintų būsimos arba galimos sovietų agresijos pavojų laisvosioms pasaulio tautoms.

Bet ar Kremliaus valdovai ištikro paliktą nuošalyje, kai yra griunami jų pasaulio užvaldymo planai, yra nelengvai atsakomas klausimas. Palikti šiaurės Koreją jos pačios likimui reikėtų nemažiau kaip atsakyti, bent laikinai, nuo šių planų.

Visuomet prisiminkime gražiuosius Lietuvos gamtovaizdžius

SAPNAI APIE TĒVIŠKĒ

Gražina Boleckienė

Sapne ateisi vėl prie Neries; prie gluosnio
Širdies paguosti...

Švelni ranka mergelės tyliai tave palies,
— Kasas geltonas jai išpinsi, iššukuosi.

Dvi žydrios akys vėl liūdės,
Ten prie Neries
Aukso žiedais su ja pasimainyt žadėsi...
— Ir tavo lūpos giežnų skruostą jos lytės.

Išeisite drauge į vieškelį, į kelią...
Suklūpsit prie smutkelio...
Rūpintojėlis laimins tave, ir laimins ją...
Taip švelniai, švelniai paguos tave mergelė
— Ten prie Neries sapne...

I I

Sapnavau aš mielą seną tėviškėlę,
Mačiau, kaip biteles spietėsi tarp liepų
Mačiau, kaip sesutė vartelius užkėlė
Ir susėst prie stalo šypsodama liepė...

Sesutės kampelis berželiais išpuoštas;
Dailiai nuobliuotos staklelės išpraustos,
Tokias margas, margas ji man audė juostas
Tokias tik seselė mokėjo išausti.

Vėliai mačiau sodą - ūžu seno kluono
Ten tēvelis ramstė sunkią obels šaką,
O toliau rugiuose, tarp rausvų aguonų
Du pilki kiškėliai bailiai škyne taką...

Taip norėjos vėliai po pievas lakstyti
Ir ilgai stebėti gelmes Nemunėlio...
Ne, negal juk būti, jog mes išblašyti,
Kad sodo takeliai net sapnuos užžėję!

LAUŽAS TREMTY

(Skirta skautams)

Gražina Boleckienė

Blėsta laužas tarp pilkų griūvėsių
Ir nutyla skautiška daina...
Daug vilčių tu žemėn svetimon įdėsi
Bet tėvynė liks tau tik vieną!

Blėsta laužas...
Tik dangus žvaigždėtas primins tėviškėlę
Kurią palikai...
Tenai, kur brolelis žuvo numylėtas
Ten kur tavo žemė, kur tavo namai...

Blėsta laužas...
Nemuno šiluose skraido tavo mintys...
Kas jas sulaikys?
Kas, kad sutartinė dausose nutylsta,
Jei širdy paliko gilus ilgesys?

Rio de Janeiro 4. 7. 1950

Nutolusi Pakrantė

Stasys Santvaras

Nutolusi pakrantė — Lietuva,
Žvelgiu į šiaurę — ten širdis jos plaka,
Tenai ir nuovargy jinai tebėr gyva - - -
Tik atpažint sunku tą panemunių taką,
Kuriuo daug amžių ėjo ji laisva...

Padangę, tartum suodim apdengė skėriai,
Aptaškė dulkėm ir krauju jos veidą - - -
Lietuvi, kagi tu nedoro padarei?
Kodėl ir vėl į erdvę keldina tą grandžią gaidą
Tavų arimų vyturiai?...

Nutolusi pakrantė migloje,
Tik Nemuru atplaukiančia girdžiu jos raudą
Ir noriu verkti aš drauge su ja,
Ir širdį skauda, skauda...

Gyveno ten ir mirė ten tėvų tėvai,
Buvai tu visad mūsų — Lietuva tėvynė!
Už ką dabar tau kalami narvai?
Už ką ant kaklo kalinio grandinė?
Už ką tie kankinio randai?...

Praėjo amžių tūkstančiai tenai -
Didžių, garsių, šlovingų - - -
Žmogau, gal tu dar nežinai,
Kad nuo audrų sukilusių siaubingų,
Tave apgynė aisčiai, tartum, milžinai?

Nutolusi pakrantė — Lietuva,
Žvelgiu į šiaurę — ten širdis jos plaka,
Tenai ir sielvarte jinai tebėr gyva...
Nespės, nespės pakirsti paskutinę sodų šaką
Ir paukštė grįžtančio pavasario ten vėl
giedos laisva!

ANANAPUS

Povilas Vėnėdas

Žinojo ar nežinojo Barbė apie Jogaudą, (11) dar Barkui nebuvo aišku. Tačiau jam jau buvo aišku, kad Barbė daugiau niekam apie tai nepasakys nė žodžio. Barbė iš baimės gavo nervų sukrėtimą ir tas smūgis jai atėmė žadą.

Dokumentas, kurį Rylkinas padavė Barkui išversti, buvo laiškas adresuotas Zosei, Barbės dukteriai, atsiųstas jos dėdės Jurgio iš Brazilijos, kuriame jis teiravosi apie savo brolių Joną - Zosės tėvą, išvežtą laike karo į Vokietiją darbams, ir bendrai apie kitus gimines ir pažįstamus.

Rylkinas įsakė Barkui peržiūrėti ir kitus dokumentus, rastus laike kratos pas suimtasias.

— Sargybinis! Atveskite areštuotosios dukterį! — įsakė Rylkinas pradarys duris.

Po dešimties minučių atvedė Barbės dukterį. Ji galėjo turėti apie 18 metų ir veido bruožais labai panaši į savo motiną. Jos veidas, kai pamatė motiną, sudrebėjo nuo siaubo ir pasidarė pilkas. Ji liūdnei nuleido galvą ir atsistojus iš šono žiūrėjo tai į Barkų, tai į Rylkiną.

— Kiek kartų tavo motina matė Raudos vyrą ateinantį pas ją į namus?

— Aš nežinau, — tyliai atsakė mergaitė.

— Meluoj!

— Ne, nemeluoj...

Rylkinas priėjo prie mergaitės ir stačiai delnu smogė jai per sprandą... Mergaitė linktelėjo.

— Aš nežinau.. Aš gyvenau pas Kozlovą.

Rylkinas dar kelis kart sudavė mergaitei.

Barbė, prie kiekvienos aimanos, išsiveržiančios iš jos dukters krūtinės, užmerkdamo akis ir vis žemiau nuleisdavo galvą. Jos veidas pasikeitė, konvulsingai išsikreipdamas, ji norėjo rėkti, sakyti, bet iš suparaližuotos gerklės išsiverždavo beskambis stenėjimas.

Rylkinas nervuotai pradėjo vaikščioti po kambarį, muosikuodamas rankomis. Tik tai jo akys pasiliko tos pačios - piktos ir beprotiškos.

— Sargybinis! Išveskit ją, — įsakė Rylkinas rodydamas į mergaitę.

Rylkinas tęsė vaikščiojimą po kambarį. Staiga jis sustojo prie Barbės, laikydamas rankoje guminę lazda.

— Klausyk! Aš tave... užmušiu... jeigu tu... man nepapasakosi teisybės...

Jo žodžiai, krintantieji su apskaičiavimu, švokštė ne tuščiu gąsdinimu, bet tikru pasiryžimu įvykdyti tai, ką jis sako.

Per visą Barkaus kūną prabėgo šaltis. Jo rankos sudrebėjo. Jis padėjo planksnakotį ir atsikėlė nuo kėdės, tačiau jau buvo vėlu.

Rylkinas su nepaprastu greitėju pakėlė guminę lazda ir smogė Barbei per galvą. Barbė susirietusi kamuolin griuvo ant grindų.

Rylkinas žiūrėjo į Barbę beprotiškai miglotomis akimis, lyg negalėdamas suprasti, ką jis

padarė. Paskui jis, tartum, atsipeikėjo, nuėjęs šonan atidarė porcigarą, išėmė cigaretę ir užsirūkė, giliai įtraukdamas dūmus.

— Sargybinis! — pašaukė Rylkinas.

Ir kada sargybinis pasirodė duryse, Rylkinas rodydamas cigaretę į gulinčią be sąmonės Barbę, įsakė:

— Pašalink ją!

Barkus pasilenkęs ties Barbe, norėdamas sargybininui padėti pakelti ją, pažiūrėjo jos veidui. Barbė buvo dar gyva, bet kiekvieną sekundę jos gyvybė gėso. Į Barkų žiūrėjo mirštančios akys, kuriose užšalo siaubas - baimė - išgąstis...

— Ar aš jums, draugas tardytojau, dar reikalingas? — paklausė Barkus, norėdamas kuo greičiau iš šito kambario pasišalinti.

— Taip! Sėskitės ir išverskite dar vieną dokumentą... štai šita, — pasakė Rylkinas ištraukdamas iš kitos papkės naują popieri.

Tai buvo Marytės brolio laiškas, rašytas iš Bostono, seseriai ir motinai. Laiške Marytės brolis rašė, kad sesuo Ona su vyru gyvena Vokietijoje UNRRA stovykloje, ir kad jis daras dokumentus atsiimti juos pas save Amerikon.

Rylkinas tuo tarpu pavaikščiojęs po kambarį, priėjo prie bufeto, išėmė butelį degtinės, prisipylė pusę stiklinės, išgėrė, ir užsirūkęs naują cigaretę, pašaukęs sargybinį įsakė:

— Atvesk kalinę iš kameros 102!

Po kiek laiko sargybinis atidaręs duris įstūmė iškankintą, į žmogų nepanašią būtybę.

Tai buvo Raudos mokinė Marytė, kurią Jogaudas matė ir girdėjo kalbant su kitomis mokinėmis, tą dieną, kada jis susitiko su Rauda prie Merkio krantų.

Marytė pamačiusi Rylkino žvėrišką išvaizdą, nusigando.

— Sėskis! — įsakė Rylkinas.

Marytė, drebedama visu kūnu, atsisėdo ant kėdės ir nuleido galvą.

— Miela Maryte, kodėl tu čia? — norėjosi Barkui paklausti ją. — Tu, turbūt, pakliuvai čia per klaidą? Koks iš tavęs išdavikas.. koks tu liaudies priešas, kada užtenka tik vieno vėjelio pūstelėjimo, kad tave parmestų ant žemės.

Marytė, tartum, pajuto Barkaus mintis. Ji pakėlė žydrias akis į Barkų, ir ant jos sukepusių lūpų, tartum, pasirodė šypsena.

Kamaryje buvo nepaprastai karšta. Sukepusios Marytės lūpos virpėjo. Ji ištroškusi, žiūrėjo į kampe, ant stalėlio, stovintį stiklinį asotį su vandeniu. Jai labai norėjosi gerti, bet ji neturėjo dujos pas Rylkiną paprašyti leidimo.

Barkus, jau nežiūrėdamas į Rylkiną, atsistojo, priėmė stiklą vandens ir padavė Marytei. Kada ji su nepaprastu troškuliu išgėrė, jis jai padavė kitą stiklą vandens ir stovėdamas laukė kol ji užbaigs gerti.

— Ačiū! — pasakė Marytė su nepaprastu

dėkingumu akyse, žiūrėdama į Barkų.

— Draugas vertėjas, žiūrėkite savo darbo! Nedarykite, ko jūsų niekas neprašo! — pastebėjo nepatenkintu tonu Rylkinas.

Barkus jam nieko neatsakęs, pastatė stiklinę ten kur ji anksčiau stovėjo, ir sugrįžęs ramiai prie stalo, atsisėdo ir pradėjo verstį į rusų kalbą Marytės brolio laišką, gyvenančio Bostone.

Nėra pasaulyje tokių žodžių, kurie sugebėtų atvažduoti, nors vieną dalį to žiaurumo, kurį Barkus matė laike tardymo.

Sužvėrėjęs Rylkinas taip mušė ir daužė šitą nelaimingąją mergaitę, jog matėsi, kad tikrai norėjo ją užmušti.

— Stok... motina tavo... ir atsakinėk į klausimus... — krikė Rylkinas. — Aš tave, kale, pamokysiu... tu pas mane...

Marytė gulėjo be sąmonės. Nauji batų ir lazdos smūgiai ją pažadino. Ji sukaupdama pasakutines jėgas mėgino atsiklaupiti. Miglotos, kraujui užpiltos akys klaidžiojo po kambarį, bet jos nieko jau nebematė.

— Vandens! Gerti... išsiveržė iš jos kraujais sulipusių lupų, ir ji vėl susmuko, nustojusi sąmonės.

Rylkinas pašaukė sargybinių ir liepė pašalinti iš kambario Marytę.

— Velniai jos nemažė! Ji nepasakė nė žodžio. Jei dar, būčiau užmušęs. Visa lietuvių veislė tokia: užmušk, bet nepasakys. Na, vistiek rytoj ir taip sušaudysim, — pasakė Rylkinas žiovaudamas.

Tai buvo Kozlovo tvirtinimų pirmoji auka. Marytė nepratarė nė žodžio. Ji duotąjį savo mokytojai Raudai žodį išlaikė. Jogaudas sugrįžimo paslaptį nusinešė į kapus.

Barkus pasiskubino išeiti iš Rylkino kambario.

— Dieve, duok man jėgos išverti. Duok man jėgų atsilaikyti šitame mirties ir kraujo sukuryje, šitame žmogaus išniekinimo pragare, — tyliai šnibždėjo Barkus, sugrįžęs į savo kambarį.

Barkus daugiau dirbti negalėjo. Matytas Marytės kankinimo vaizdas jo smegenyse degė kaip ugnis.

— Ne, taip negali būti! Ar aš galiu čia sudėjęs rankas stebėti, kada mano akyse žudomi nekalti, beginkliai vaikai? Nekaltai pralietas kraujas šaukiasi keršto!

Tikram krikščioniui draudžiama neapkęsti žmogaus. Tačiau kada piktas įsigyvena žmoguje, rūstybė prieš šį piktą yra būtina - ir tokią piktybę reikia rauti su šaknimis, net sunaikinant, jei kitaip negalima, — galvojo Barkus.

Staiga jis nutaria: ištrankti šį piktą su šaknimis, su gyvybe. Rylkinas turi mirti! — nulėmė Barkus. Kaip jis tai padarys dar nežino, bet yra tikras, kad Rylkinui už Marytės gyvybę teks apmokėti.

Ilgai Barkus negalėjo nusiraminti. Kaip bus? Ką daryti! Čia jau netik jam pačiam grėšė pavojus būti susektam, sąryšį su Jogaudu sugrįžimu: jo brolis Algiukas, Rauda, senis Kernius ir visi kiti jau čia ant vienos gijos varstomi.

Visvalda nuo NKVD būstinės gyveno netoli. Reikalinga būtinai pasimatyti su juo, kol dar nevēlu - - -

Vakare, su visu atsargumu Barkus išėjęs miestan pasivaikščioti užėjo pas Visvaldą. Bar-

kaus laimei pastarasis buvo namuose.

Jiedu kalbėjosi neilgai. NKVD tarnyboje Barkus turės pasilikti. Iš kitos pusės, Visvalda dar šianakt išsiųs žmogų pas Lūšį, ir be to, kaip galima greičiau stengsis paruošti dokumentus, su kuriais Rauda ir Jogaudas galėtų apsigyventi Lenkijoje, kaipo repatrijantai iš Lietuvos.

Visvalda tarnavo lenkų repatrijacijos įstaigoje. Jis, kaip ir daugumas tos įstaigos tarnautojų, saugumo sumetimais, buvo padavęs prašymą priimti į kompartiją. Jo prašymas buvo patenkintas, ir jis tapo užskaitytas kompartijos nariu - kandidatu, bet turėjo atlikti dešimties metų kandidatavimo stažą.

Atsisveikinant Visvalda Barkui pasakė:

Žaidimas su ugnimi prasidėjo. Nors ir iki šiai dienai, per visą bolševikų okupacijos laiką, visu mūsų kovotojų gyvenimas buvo ne kas kita, kaip tik žaidimas su ugnimi ir mirtim...

Taip, Barkau, tu turi pasilikti toliau tarnauti NKVD įstaigoje. Visų geriausiai bus, jeigu tu visą laiką laikysies naturaliai sakysi, eisies taip, kaip elgtusi tavo vietoje kiekvienas eilinis komunistas. Negalima būti labai kukliam paklausimuose: iššauktų įtarimą tavo viršininkų akyse. Tačiau per didelis smalsumas irgi kengsmingas. Palaipsniui sužinosi viską, kas mums reikės žinoti. Priprasi, ir viskas bus aišku?

Barkus nuoširdžiai atsisveikinęs su Visvalda sugrįžo į savo kambarį enkavedistų bendrabutyje, ir atsigulė miego.

☆

Progresas be religinio primato neturi jokios vidujinės vertės. Ir arklys cirko arenoje sukdamasis ratu bėga pirmyn, ir sargybinio lydimas kalinys eina pirmyn.

Tiktai matydami priešais save Dievą, žmonės, ištikrųjų gali pasakyti kur jie eina: pirmyn, atgal, dešinėn arba kairėn, — galvojo senis Kernius sėdėdamas vakare prie Merkio krantų.

Visur ramu. Upės vandenys pilni mėnulio šviesos tyliai, tyliai slenka, tartum norėdami užtrukti - palaukti. Giesmininkų paukščių čiulbėjimas aidė krūmuose.

Kernius lėtai atsikelia ir pamažu kopia pakrante. Jo šuniukas vizgindamas uodega bėga priekyje. Iš pamiškės pelkių pakilo migla ir balzganu šydu, patvindė pievas. Virš kiemelio pakybo ankstyvoji žvaigždė. Ore kvepėjo liepų žiedais.

Kernius atidarė trobelės duris, o prie pakrypusio keturkojo stalo, trobelės viduje, stovi du nelaukti svečiai.

— Rankas aukštyn, — pasigirsta grąsinantis balsas ir tuo pat momentu į senio nugarą priemenės kampe pasislėpęs enkavedistas įremia pistoleto vamzdį.

— A, ponas Kernius! Nepažinot mūsų? Ko taip keistai žiūrit? Bloga atmintis pas jus!

Kernius tylėjo. Du milicininkai tuo tarpu ėmėsi apžiūrinėti trobelę, po lova, už durų į krosnį - visur pažiūrėjo, kur tik galėjo ar negalėjo būti pasislėpęs žmogus. Iškrėtė, išvartė visus senio daiktus. Kampe ant lentynėlės, tarp senų knygų rado Vyties Kryžių, pažymėjimą už ką tas kryžius Kerniui buvo duotas ir iškarpa iš «Kario» žurnalo, kur buvo aprašytas mūšis, kuriame senis prieš trisdešimt metų kovojo laike bolševikų invazijos Lietuvon.

Visą tai vienas iš enkavedistų sukišo portfelin

ir kreipdamasis į Kernių sukomandavo:

— Eik! — Vienas enkavedistas pirma, paskui senis, užpakalyje dar du su automatais - išėjo laukan.

Vieškelyje laukė sunkvežimis, į kurį enkavedistai išodinę senį nuvažiavo miestelio link. Trobelė liko tuščia, o šuniukas jausdamas šeiminko nelaimę atsitūpė ant tako ir ėmė gailiai staugti.

★

Mykoliukas per sapną išgirdo stuksenimą į duris.

— Kas? — paklausė jis.

A - - - aš, Kozlovas! Kelkis, svarbus reikalas, reikalingas sunkvežimis! Važiuosim!

Barkui išvažiavus Vilniun, Mykoliukas pasiliko šoferiauti jo vietoje. Jis suprato, kad Kozlovas meluoja, kad čia bus negerai. Bet kitos išeities nebuvo. Bėgti jau buvo vėlu. Pažiūrėjęs pro langą pamatė priešais stovintį enkavedistą su automatu. Reikalas aiškus. Atėjo suimti. Viskas baigta. Kitos išeities nėra - reikia atidaryti.

— Atidaryk! Ar vėl užmigai? — pasigirdo pakartotinai Kozlovo balsas.

— Tuoju! Tuoju! Tik kelnes užsimausiu, — pasakė Mykoliukas ir užžiebęs lempą atidarė duris. Įėjo Kozlovas ir du enkavedistai.

— Apsiauk batus, važiuosi! — pranešė Kozlovas.

Mykoliukas nieko nesakydamas apsiavė batus, užsivilko švarką, užsidė o kepurę.

— Aš jau pasiruošęs, — pasakė jis pakeldamas galvą.

Vienas iš enkavedistų priėjęs arčiau pasakė:

— Duokš čia rankas! Pakelk, ot, šitai! — ir geležinės apyrankės trakstelėję surkino Mykoliuko rankas.

— Eik! — sukomandavo Kozlovas pirmas žengdamas iš kambario.

Sausas, vėsokas oras lauke atgaivino Mykoliuką. Atokiau gatvėje stovėjo sunkvežimis.

— Lipk vidun! — įsakė enkavedistas, kada jie prisiartino prie sunkvežimio, rodydamas automatu per kur Mykoliukas turis įlipti. Sunkvežimis buvo aklinau aptrauktas brezentu.

Viduje sėdėjo dar du enkavedistai, o tarp jų dar vienas žmogus, kurio iš karto Mykoliukas nepastebėjo.

Enkavedistui apšvietus žibintuvėliu mašinos vidų, Mykoliukas pažino senį Kernių.

— Kaip jūs čia, dėdė, pakliuvot? — paklausė Mykoliukas.

— Nekalbėt! — riktelėjo enkavedistas ir nuėmęs Mykoliukui nuo vienos rankos grandinių apyrankę prirakino jį prie Kerniaus rankos.

— Kur važinosim? — paklausė neišskentęs Mykoliukas.

— Tau pasakyta tylėti, tai ir tylėk, o ne tai gausi per dantis, — pagrasino enkavedistas.

Mykoliukas bijodamas, kad enkavedistas jam dantų neišmuštų, per visą kelionės laiką nepratarė daugiau nė žodžio.

Kur ir kokiais keliais veža, suimtieji negalėjo matyti. Tačiau jie jautė, kad jie važiuoja Vilniaus miesto link.

Jau buvo 5 valanda ryto, kai sunkvežimis pasisukinėjęs Vilniaus miesto gatvėmis sustojo Lukiškių kalėjimo kieme. Suimtuosius atrakino vieną nuo kito ir liepė išlipti.

Ilgas koridorius apšviestas blankia elektrine lempa paluby. Gale į kairę budėtojo kambarys; prie durų du sargybiniai su automatais, prie kurių buvo pritvirtinti platus, į mėsininko peilius panašūs durtuvai.

Jei tokį durtuvą šitam cerberui įvartyti pilvan, tai jam jau daugiau nieko nereikėtų, — suspėjo dar pagalvoti Mykoliukas.

— Suk dešinén! — riktelėjo užpakalyje einantis enkavedistas.

Jie pradėjo leistis žemyn į rūšį. Mykoliukas pastebėjo, kad laiptai buvo cementiniai ir turėjo 15 pakopų.

Juos įvedė į didelę, pailgą patalpą, visai be langų. Prie vienos sienos, už stalo sėdėjo čekistas su trimis žvaigždutėmis antpečiuose. Ant stalo didelė juoda rašalinė, kartoteka ir stora naujai atgabentų registracijos knyga.

Prie kito stalo uniformuota enkavedistė - mašininkė, prie diržo geltonose makštyse mažo kalibro pistoletas, dantyse cigaretė.

Ant sienų pakabinti Stalino, Molotovo Markso, Engelso, Sniečkaus ir kitų liaudies «herojų» portretai.

Priešais, irgi už pertvaros, ant ilgo, pagal sieną pastatyto suolo, sėdėjo dešimts sargybinių; visi jie buvo stambaus sudėjimo ir parinkto ūgio.

Prirūkyta, prispiaudyta, visur purvas. Iš abiejų pusių išilginių sienų - eilė medinių, žmogaus aukščio dėžių su geležinėmis užsklandomis.

— Veidu į sieną! — įstūmęs į vieną iš tokių dėžių Mykoliuką, įsakė žemakaktis leitenanto uniformoje enkavedistas.

Su seniu kernium irgi taip pat buvo pasielgta.

Dėžės durys užsidarė, žvangtelėjo užsklandos ir Mykoliukas pasiliko nepermatomoje tamsoje - negalima buvo nei atsisėsti, nei atsitūpti.

— Kažin, ar karste irgi taip pat bus? — nenoromis pagalvojo Mykoliukas.

— Tos dvi žąsys jau uždarytos! — išgirdo Mykoliukas gargaliuojantį mašininkės balsą.

— Palauk, tu gyvate! Čia dar ne viskas! Aš tau parodysiu «dar dvi žąsys» — pamane sau Mykoliukas, bet šito garsiai pasakyti neišdrįso.

— A, štai dar! — paskai dar ir dar...

Įvesdavo po vieną, o paskui uždarydavo į stovinčius karstus - dėžes. Žvangėjo užsklandos.

Šios nakties medžioklės rezultatai, matyt, patenkino «viršininką».

— Bravo vyrai, šios nakties planas perpildytas, — džiuginančiai prakošė jis.

Mykoliukui pasirodė, kad praėjo visa amžinybė, kol vėl jo dėžės - karsto užsklanda suskambėjo ir pasigirdo rėkiantis balsas — «išeik!»

Mykoliukas žengė atbulas lorą žingsnių iš karsto - dėžės, apsisuko ir stovėdamas pradėjo mirksėti. Išstovėjęs šešias valandas aklinoje tamsoje, jis, kol jo akys apsiprato su elektros šviesa, iš pradžių negalėjo nieko įžiūrėti.

— Nusirenk! Ko stovi kaip avinas! — šuktelėjo tas pats balsas.

— Tave uždarytu į tą grabą ir palaikytu, tai ir tu stovėtum kaip asilas, — atsikirto Mykoliukas.

— Pritūpk! Išskėsk pirštus! — įsakinėjo enkavedistas žiūrėdamas į ausis, nosį burną...

Formalus apklausimas: vardas, pavardė ir t.t.

— Kamera 23! — buvo duotas įsakymas.

(Bus daugiau)

ŠIU DIENŲ MASKVA

Nesenai Danijos sostinėje Kopenhagoje pasirodė visa eilė labai objektyvių ir be jokios tendencijos straipsnių apie dabartinės Rusijos gyvenimo sąlygas. Tų straipsnių autorius yra Jørgen Poldam, kuris pastaraisiais pokario metais yra išgyvenęs Maskvoje i gesnį laiką, kaip danų prekybinės misijos narys. Savo straipsniuose Jørgen Poldam aprašo labai vaizdžiai kasdieninio Rusijos gyvenimo reiškinius, paprasto sovietų piliečio gyvenimo sąlygas, bešališkai ir neliesdamas jokios politikos. Daugelis paduotų pavyzdžių yra labai įdomūs ypač kas nežino sovietiškojo gyvenimo sąlygų, kurias tik retam užsieniečiui pavyksta pažinti.

Čia talpiname Maskvos gyvenimo vaizdus, kurie, galbūt, yra patys įdomiausieji ypač mūsų skaitytojams, miestų gyventojams.

Sovietų Sąjungos sostinė nėra panaši į kitas europines sostines. Joje daug kur galima pastebėti provincijos bruožų, o taipgi trūksta gerai prižiūrimos miesto išorės, kaip kad kituose didmiesčiuose. Jei kur krinta purvas nuo stogų ar šalygatvis sulūžęs, niekas tuo nesirūpina. Daugelio namų išvaizda gerokai naprastėjusi. Tiesa, yra pastatyta d'lelių, imponantiškų rūmų, ypač Gorkio prospekte, kurie puikiausiai gali lygintis su panašiais Paryžiaus ar Londono pastatais, bet miesto namų didžiumą sudaro vis dėlto apsepe, pilki, seni, dažnai tik dviejų aukštų namai. Užtenka tik pasukti nuo Gorkio prospekto į šoną, ir jau patenki į senąją Maskvą, tarp žemų medinių namų. Nesimato jokio ženklio, kada namai yra buvę dažyti ar baltinti. Taipgi gatvės jau būtinai turi būti taisytinės, ir ypač jei palyja, pravažiavimas darosi tikrai sunkus.

Maskvos požeminio geležinkelio stotys ir didieji nauji pastatai rodo, žinoma, kas norima atsiekti, bet dar ir šiandien netoli yra tuštuma.

Užsieniečiui yra labai sunku suėti į artimesnius santykius su vietos gyventojais. Pirmiausia nemokėjimas kalbos sudaro didelę kliūtį, o rusai, kurie kalba angliškai ar vokiškai, nenoriai leidžiasi į kalbas su užsieniečiu, kaip ir dauguma gyventojų, kurie laikosi atokiai ir rezervuoti.

Lengva yra pastebėti, kad mieste gyventojai yra daug paprasčiau apsirengę, negu mes įpratę matyti: šen ir ten matosi tikrai nudriskusiu asmenų. Bendrai kalbant, galima būtų palyginti gyventojų drabužius ir apsirengimą su bet kuriuo prancūzų ar belgų anglių pramonės miestu.

Beveik visomis Maskvos gatvėmis juda labai daug keleivių, o ypač vakare. Iš dalies tai yra sunkios butų būklės padarinys, kuri yra sunkiai išsprendžiama 7 milijonų gyventojų miesto problema. Didžioji dalis stovinčių namų yra pasenę ir sudaro didelį kontrastą miesto centre didiesiems prabangos viešbučiams.

Betkokia patalpa, kur tik gali būti gyvenama, yra apgyventa. Užtenka pažvelgti pro bet kuri gyvenamųjų namų langą, kur tuoj matosi sustatytos bent trys ar keturios lovos, taip kad kartais nėra vietos nei stalui. Netgi už tamsiausių rūsių langų matytis lovos, lovos ir dar kartą lo-

vos. Daugumoje atvejų viena šeima privalo pasitenkinti tik vienu kambariu.

Priešingai negu mes esame įpratę matyti miestuose viena prie kitos daug įvairiausių krautuvių, Maskvoje jų yra labai nedaug, ir tos pačios daugumoje randasi svarbesnėse miesto gatvėse. Maisto krautuvės yra gana turtingos prekėmis. Galima laisvai pirktis mėsos, sviesto, daržovių, vaisių, šokolado, cigarečių žuvies ir t. t. Betgi kainos, nepaisant visų nužeminimų, yra gana aukštos. Taip mėsos 1 kg. kainuoja, 40 rublių, sviesto 1 kg. 70 rublių, šokolado 100 gr. - 25 rubliai, alaus viena bonka - 8-12 rublių. Manufaktūros krautuvės turi žymiai mažiau prekių, galima sakyti, kad nėra beveik jokio pasirinkimo: keletas gatavų drabužių, keletas ritinių dirbtino šilko ar medvilnės medžiagų, 20 porų batų - dažnos krautuvės visa prekių atsarga.

Kainų palyginimui pavaizduoti, paz., galima nurodyti, kad gatavų drabužių eilutė paprastai kainuoja virš 1000 rublių, o už batų porą reikia skaičiuoti 400-500 rublių.

Dėl kainų aukščio reikia štai kas pasakyti. Visus žemės ūkio ir pramonės produktus superka valdžia pagal savo nustatytą kainą ir per savo krautuves parduoda vartotojams taipgi nustatytomis kainomis, kurios dažnai keleta kartų prašoka įpirkimo kainas. Taip pav. už pieno litrą valdžia moka 80 kapeikų, o vartotojas yra priverstas mokėti nuo 3 iki 4 rublių, už 1 kg. bulvių valdžia moka 30 kapeikų, o parduoda už 2 rublius.

Sovietų Sąjungoje jau nebėra jokio prekių racionavimo ir kortelių, ir krautuvėse matytis daug pirkėjų. Kad būtų galima tiksliau spręsti apie kainų aukštį, reikia palyginti, kiek vidutiniškai darbininkas gali uždirbti. Viename pavyzdiniame metalo fabrike teko patirti, kad vidutinė darbininko alga sudaro apie 800 rublių. Didelė dalis gauna tik 400 rb., tuo tarpu kai geriausiai apmokami stachanoviečiai uždirba 4000 rublių. Reikia pažymėti, kad tokios algos yra mokamos pavyzdinėse įmonėse, ir kad Maskvoje bendrai atlyginimai yra aukštesni. Bet jeigu skaičiuotume ir 800 rublių kaip vidutinę algą, palyginus su kainomis, aiškiai matosi Maskvos darbininko gyvenimo lygis. Be paminėtų kainų dar galima pridurti, kad juodos duonos 1 kg. kainuoja 3 rublius, cukraus 1 kg. - 15 rublių, sūrio - 60 rublių. Tokiu būdu sovietų darbininkas turi dirbti 33 minutes, kad uždirbtų 1 kg. ruginės duonos, 10 valandų - dėl 1 kg. mėsos, 17 valandų 1 kg. sviesto ir maždaug 100 valandų - dėl 1 poros paprastų batų.

Čia dažnas betgi paklaus, kaipgi sovietų darbininkas gali išgyventi su tokia alga. Į tai reikia atsakyti, kad pirmiausia nuomos kainos Maskvoje yra labai žemos ir dažnai neperšoka 25 rublių, taip pat tiesioginiai mokesčiai nėra aukšti. Jie sudaro apie 10% nuo 800 rublių ir apie 20% nuo 2000 rublių algos. Prie to reikia priskaičiuoti apie 6% socialinio draudimo mokesčiams ir profesinėms sąjungoms apie 10%. Tikroji priežastis betgi yra ta, kad paprastai (Nukelta į 13 pusl.)

VLIK ir VT Pirmininko M. KRUPAVIČIAUS Atsakymas

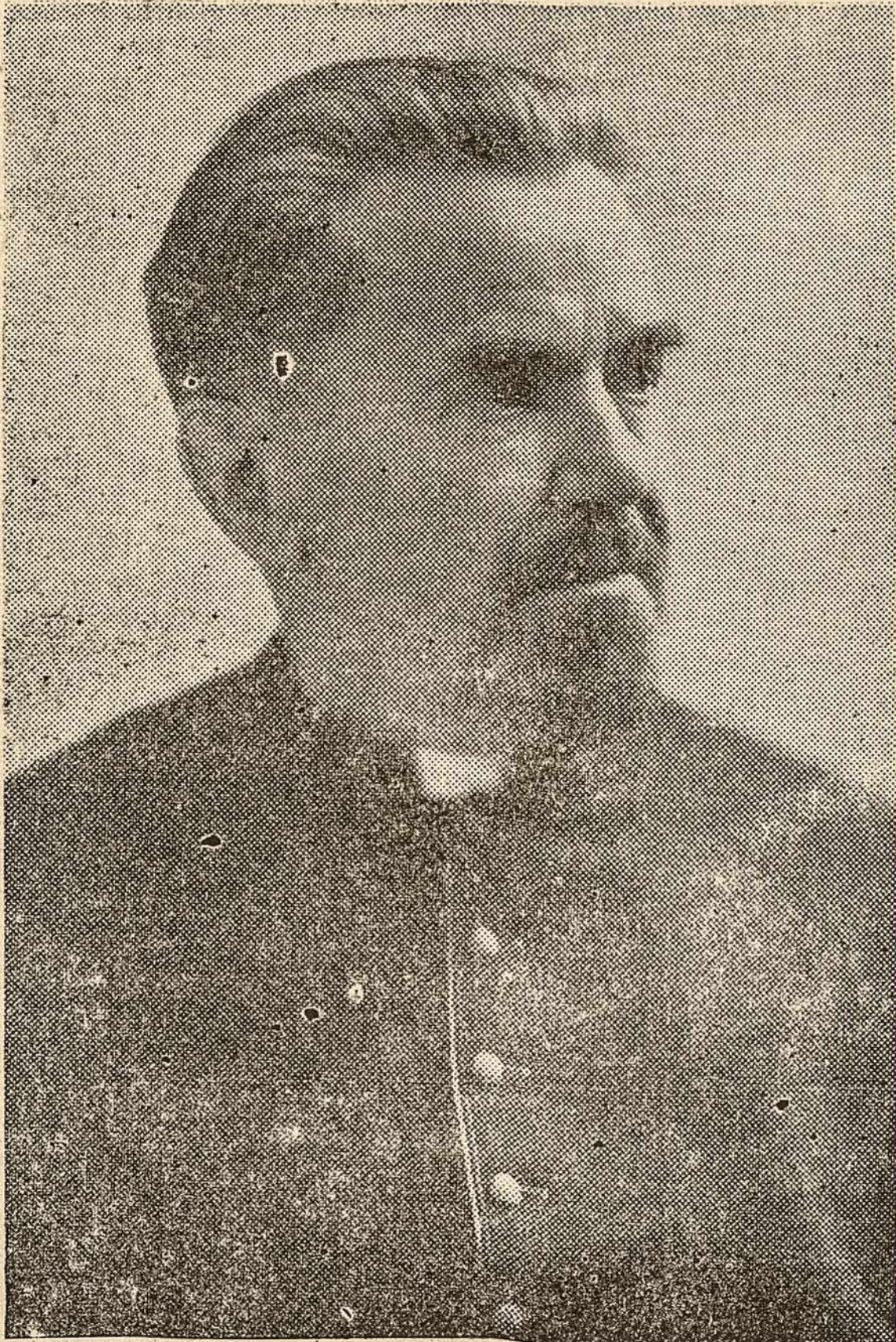
AKTUALIAISIAIS POLITIKOS KLAUSIMAIS

Amerikiečių žurnalistas Leonard J. Schweizer šiaurinės Amerikos laikraščių vardu apklausinėjo eilę egzilinių politikų — Lenkijos Mikolaičiką, Kroatijos Mečeką, Bulgarijos Dimitrovą, Rusijos Karenski. Savo klausimus jis pateikė ir Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto bei Vykd. Tarybos pirmininkui M. Krupavičiui.

Čia duodame tuos klausimus ir atsakymus. Klausimai rodo, kuo Amerikoje paskutiniu laiku domimasi. (E.).

1. Ar galėsite trumpai nusakyti Vyriausiojo Komiteto sudėtį ir tikslus?

— Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atsirado karo metu rezistencijoje prieš Vokietijos okupaciją. — Kai Sovietų Sąjunga ir Vokietija, du suokalbininkai slapto 1939 m. rugpjūčio 23 ir rugsėjo 28 dienos susitarimo pasidalinti Pabaltijo valstybes ir Lenkiją, susipyko ir pradėjo karą, lietuvių tauta sukilo, iš pagrindinių savo krašto miestų pašalino okupantą ir paskel-

VLIKo ir VT pirmininkas prel. M. Krupavičius

bė nepriklausomos Lietuvos Laikinąją vyriausybę. Bet ji išlaikė tik šešias savaites. Nacinis okupantas pakeitė bolševikinį ir laikinąją vyriausybę prievarta nušalino. Tada jos vietoj lietuvių nacionaliniam veikimui ėmė vadovauti iš pagrindžio Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Jis buvo sudarytas visų demokratiškos partijų ir rezistencijoje susikūrusių kovos organizacijų. Kiekviena tų grupių pasiuntė į VLIKą po vieną atstovą. VLIKas sėkmingai vadavavo viso krašto rezistencijai. 1944 m. gegužės mėn. Gestapo daugumą jo narių susekė ir išvežė į Vokietijos kalėjimus. Amerikiečių kariuomenės pergalė juos išlaisvino, ir nuo 1945 m. VLIKas atgaivino savo veikimą vakarų Europoje. Jo tikslas — pats vardas jį nusako: kovoti, kad Lietuva būtų laisva. Panašiai kaip savo laiku buvo Prancūzijos išlaisvinimo komitetas, vadovaujamas de Gaulle. Šiandien VLIKas yra autorizuotas krašto valios reiškęjas ir kaip visų demokratiškos grupių atstovų kolektyvas jis eina funkcijas, kurios normaliais laikais priklauso parlamentui: vyriausybines funkcijas VLIKas yra sudaręs Vykd. Tarybą (Conseil Executif), kuri dirba kontakte su Lietuvos pasiuntinybėmis Jungtinėse Valstybėse, Britanijoje, Vatikane ir kt. kraštuose, kuriuose tebeprapaištamai nepriklausomos Lietuvos atstovai.

2. Ką galėtumėt pasakyti apie padėtį Lietuvoje ir apie krašto bolševikinimą? Ar yra ten aktyvi rezistencija ir ar jūsų komitetas turi su ją ryšį?

— Bolševikacija vykdoma laipsniškai:

- a) profesinių organizacijų bolševikinimas ir kultūrbolševizmas,
- b) militarinė okupacija,
- c) nacionalizacija ir administracinis «gleichschaltung»,
- d) marksistinis-komunistinis perauklėjimas,
- e) atbūgiausias okupuoto krašto įliejimas į Sov. Rusiją.

Pirmasis laipsnis vykdomas dar laisvuose kraštuose, stengiantis paimti į savo įtaką darbininkus ir kultūrininkus. Kiti laipsniai vykdomi jau tiesioginėje ar netiesioginėje karinėje okupacijoje, kurioje šeimininkauja jau sovietų

NKVD (NKGB) arba dabar vadinama MGB (MVD). Lietuva ir kitos Pabaltijos valstybės, kurios buvo pirmosios sovietų ekspansijos į Vakarus aukos, šiandien jau yra priėjusios ligi paskutinių bolševikacijos laipsnių; įvykdyta nacionalizacija ir administracinis «gleichschaltung», įvedant Rusijoje praktikuojamą krašto suskirstymą į rajonus. Ką reiškia nacionalizacija, rodo konkretūs pavyzdžiai: prekyba, pramonė, žemės ūkis, namai nusavinti, individualiai ūkiai panaikinti ir ūkininkai baigiami suvaryti į kolchozus. Dabar eina atkakliausia kova dėl perauklėjimo. Lietuviai tauta, iš tradicijos giliai tikinti, branginanti laisvę ir žmogaus individualybę, gaivališkai pasipriešino bolševikų užsimojimui prievarta paversti ją netikinčia, komunistiška, robotų mase. Žinodami, kad lietuviai nesiduos «perauklėjami», bolševikai ėmėsi prieš Pabaltijos kraštus pačių pirmųjų masinių deportacijų, kurių tikslas yra išrauti ir sunaikinti jiems nepatikimą «neperauklėjamą» elementą.

Masinės deportacijos labiausiai dabar nukreiptos prieš kunigus, ūkininkus, mokytojus ir studentiją. Ligi 1949 m. vidurio jau buvo išgabenta iš krašto per 25% visų gyventojų. Bet ir nedeportuoti, dar palikę ūkininkai, terorizuojami ne tik mokesčiais ir pyliavomis, kurie turi ekonomiškai sužlugdyti, bet ir paprasčiau siais plėšimais. MGB suorganizuoti «istribiteliai» ir raudonarmiečiai užpuldinėja ūkininkus ir apiplėšia, kas jiems patinka. Kai kurie kaimai plėšikaujančių kareivių ir mgbistų apiplėšti po 10-15 kartų. Plėšimui pasipriešinti, deportacijoms sukliudyti, tautiniam solidarumui tarp gyventojų išlaikyti yra išaugusi aktyvi rezistencija, kurios ginkluotos pajėgos yra vadovaujamos griežtai centralizuotos vadovybės. Ar su ja ryšius VLIK turi - leiskite į tą klausimą tiesioginiai neatsakyti, Tępažymėsiu tik, kad VLIKui yra pareikštas Lietuvos pagrindžio pritarimas ir pasitikėjimas.

5. Kokia yra katalikų Bažnyčios padėtis rusų okupacijoje?

— Bažnyčią bolševikai laiko viena iš didžiausių bolševizmui įsigalėti kliūčių. Jos įtakai išrauti ir Lietuvoje, kaip dabar Čekoslovakijoje, bolševikai buvo mėginę Bažnyčią skaldyti, organizuodami «tautinę» bažnyčią, nepriklausomą nuo Romos. Nesulaukę jokio pasisekimo metė «tautinės» bažnyčios organizavimą ir griebėsi aštrių priemonių Bažnyčios veiklą varžyti. Didžioji dalis kunigų, apkaltinti sabotažu ir kontrevoliucija, buvo deportuoti. Beliko krašte ne daugiau 30% visų buvusių kunigų. Iš 10 vyskupų telikęs tik vienas 75 metų ir tas pats gyvena nelegalinėje padėtyje. Bažnyčių dalis uždarytos ir paverstos sandėliais. Už bažnyčios lankymą įvestas valdžiai mokestis (7 rubliai), kaip į pasilinksinimo namus. Kunigai apdėti trigubais mokesčiais, bažnyčios taip pat. Paskutiniaisiais metais vidutinio dydžio parapija metams turėjo sumokėti už savo bažnyčią apie 30.000 rb. (darbininkas uždirba metams apie 3.500 rb.). Jokių religinio turinio laikraščių, net maldaknygių neleidžiama spausdinti. Bažnyčią lankantieji mokytojai ir tarnautojai atleidžiami iš tarnybos, bažnyčias lankančių moksleivių tėvai iššaukiami gimnazijų komsorgų perspėjimui, kad vaikams draudžiama

atlikinėti religines praktikas, ir už mokyklos sienų uždrausta moksleiviams dėstyti religinius dalykus... Prie šitų ir kitokių represijų pridėkim aktyvią propagandą prieš religiją, Vatikaną, kunigus spaudoje, mokykloje, mitinguose.

4. Ar valdžia vykdoma vietinių komunistų ar atsiųstų iš Sovietų Sąjungos?

— Kaip principas - valdžia turi pereiti į rankas iš Maskvos atsiųstų komunistų. Tas principas vykdomas laipsniškai. Pabaltijos valstybes okupuojant į priekį buvo iškišti vietiniai komunistai ar sovietinio režimo simpatikai. Sovietų komisaras, lėktuvu iš Maskvos atskridęs Dekanozovas, tik iš užkulisio dirigavo okupaciją ir naujo režimo įvedimą. Sudarytoje «liaudies vyriausybėje» ministeriais-komisarais buvo paskirti vietiniai, bet jiems jau buvo duoti pavaduotojai iš Maskvos. Antros okupacijos metu ministeriais skiriami tiesiog rusai iš Maskvos. Iš paskutiniu metu buvusių 23 ministerių 16 jau buvo rusai, o lietuviai jau tik pavaduotojai. Miestuose 1938 m. administracijos priekyje buvo iki 70% jau komunistai iš Maskvos. Provincijoje tas skaičius žymiai mažesnis, tačiau jau ir valsčių vyk. komitetų pirmininkų pavaduotojai buvo rusai iš Sovietų Sąjungos, kurie faktiškai administracijai dirigavo. Bet ir ten auga, deportuojant vietinius gyventojus ir jų vieton atgabenant iš Rusijos. Procesas aiškus - užpildyti viską rusais, nes ir vietiniais komunistais nepasitikima, baiminantis «titoizmo».

5. Ar jums atrodo, kad Lietuva gali atgauti savo laisvę JTO pagelba?

— Atlanto Charta, Jungtinių Tautų Charta, viena pažadėdama atstatyti nepriklausomybes tų kraštų, kurie jas turėjo prieš karą, kita deklaruodama žmogaus teises, pažadino pavergtųjų viltis ir jomis pakurstė rezistenciją. Bet savo veikla skaudžiai pavergtuosius apgavo, savo žodžių nepaversdamos darbais, dažnai net nesiteikdamos išklaudyti pavergtųjų balso. Jungtinėse Tautose buvo keliamas balsas prieš kelių dešimtų moterų negražinimą iš Sovietų Sąjungos jų tikriesiems vyrams Britanijoje ar Jungtinėse Valstybėse. Bet kada beveik kiekvienai Jungtinių Tautų sesijai įteikiamas skundas dėl milijoninio skaičiaus deportuotųjų, nužudytųjų, suardytų šeimų iš Baltijos kraštų, tam balsui neduodama jokios eigos.

Kol Jungtinių Tautų eilėse yra jos narys, kuris grobia tautoms laisvę ir vykdo genocido nuodėmę, kol jis turi veto teisę ir kol kiti nariai pirmuoju savo rūpesčiu stato ne savo deklaracijų realizavimą, o modus vivendi su genocidą vykdančiu savo kolega, tol pavergtosioms tautoms viltis daug netenka. Bet reikia viltis, kad pasikeis JT sudėtis ir narių tarpusavio santykiai. Tada ir JTO įgytų praktinės reikšmės gražinti laisvę tautoms ir žmonėms.

6. Gal būtų, jūs prisidedat prie nuomonės Mikolaičiko, Dimitrovo, Mačekio, kurie sako, kad tolimesnėje perspektyvoje tik per-

galingas karas prieš Sovietų Sąjungą gali užtikrinti jų tautom laisvę?

-- Kas yra pagyvenes sovietiniame režime, kitokios išvados nepadarys. Tikėtis, kad propaganda iš viso paveiks sovietų režime esančiuosius, suorganizuos «titoizmo» sąjudžius ir iš vidaus susprogdins sovietinį režimą, nėra mažiausio pagrindo.

Taip, karas yra baisus žodis, nes jis reiškia milijonams gyvybės atėmimą ir turtų, kultūrinių vertybių sunaikinimą. Bet pavergtiesiems jis yra vienintelė išsivadavimo galimybė. Taikos žodis bolševizmo neragavusiems ir tebegyvenantiems laisvėje yra tūbu, kuris leidžia jiems patiems tuo tarpu išvengti to sunaikinimo. Ką dabartinė taika praktiškai reiškia - tai daugeliui milijonų gyvybių atėmimą ir ištisų kraštų turtų sunaikinimą tyliu, lėtu naikinimo būdu ir tas naikinimas apima vis didesnę valstybių skaičių; tebesantiems laisvėje šita taika reiškia nuolatinę drebėjimą, nuolatinį ginklavimąsi, kuris bent tam tikram laikui atidėtų tokį naikinimą, kuris jau vyksta pavergtuose ir pavergiamuose kraštuose. Ir vistiek tas sunaikinimas nėra išvengiama, jeigu nuo jo neišgelbės laiku įvykęs karas. Baisus paradoksas: dabartinė «taika» neša neišvengiamą sunaikinimą, pergalingas karas išsivengimą ne tik pavergtiesiems, bet ir laisvėje esančiųjų apsaugojimą. Šiandien dar yra pavergtieji ir laisvieji. Bet netolimoj ateity likimas bus visų toks pats: arba visi pavergtieji arba visi laisvi. Ta žiauri tiesa, žinoma, sunku prisiimti psichologijai laisvėje tebegyvenančio žmogaus, nes jis nori būti «optimistas» t. y. svaiginamas apgaulingu taikos šydu.

7. Kerenskis siūlo federalinę Rusiją. Ar Lietuva norėtų prisijungti prie tokios federalinės valstybės?

— Ar Rusija raudona ar balta - ji Lietuvai svetima. Jei Rusija turėtų apimti slaviškąsias tautas, tai lietuvių tauta ir savo kalba ir savo kilimu ir savo istorija slavams yra svetima. Jei Rusija turėtų apimti prieš pirmąjį pasaulinį karą jos turėtas teritorijas, tai reikėtų pripažinti imperialistinę Rusiją, kuri Lietuvos valstybę buvo užgrobusi 1795 m. ir ją pasidalinusi su Prūsija, tokiu pat būdu, kaip paskiau 1939 m. rugsėjo 28 d. tokį pat pasidalinimą slaptai sutarė Ribbentropas su Molotovu. Kovojant su nacizmu ir bolševizmo imperialistinėmis agresijomis vardan tautų ir individo laisvės pripažinti būsimajai Rusijai Ribbentropo - Molotovo susitarimą būtų didžiulis absurdas, niekaip nesuderinamas su žmonijos siekiamais tikslais.

Kas mėgintų Lietuvą įjungti į Rusiją, turėtų sulaužyti visas lietuvių tautos tradicijas ir kiekvieno gyventojų prigimtį. Taip darė caristinė Rusija, laužydama per 120 metų. Bet lietuvių tauta išliko gyva ir 1918 m. atstatė savo valstybę. Taip daro dabar bolševikai. Bet lietuvių tauta išplėtojo rezistenciją kaip retai kur. Taip norėtų ir kai kurie baltieji rusai, planuodami tokią pat imperialistinę Rusiją kaip dabar Stalinas, tik ją nudažant balta spalva. Lietuvių tautai jų užsimojimais nepriimtini. Nepriimtini, nes savo dvasios kultūra, savo kultūriniais ir ūkiniais ry-

šiais ji yra sutapus su Vakarų Europos pasauliu. Čia jinai jaučiasi savas ir naudingas Vakarų Europos bendruomenės narys jos ūkiniam ir dvasiniam bendradarbiavimui. Tik šiame Vakarų Europos valstybių junginyje Lietuva nori pozityviai reikštis kaip laisva ir nepriklausoma valstybė.

8. Ar sutinkate (atsižvelgiant į Lietuvos ūkininkus) su p. Mačeku mintimi, kad tada, kai Stalinui pasiseks sunaikinti laisvąjį ūkininką Rytų Europoje ir jį paversti žemės ūkio proletaru, bus per vėlu pasukti laikrodį atgal ir neįmanoma atstatyti demokratinį režimą?

— Negalima nesutikti. Jūs žinote, kaip vienas sovietų karys, kuris buvo pabėgęs į Jungtines Valstybes, grįžo į Sovietų Sąjungą - ne dėl to, kad jis būtų buvęs sovietinis šnipas, bet kad jis negalėjo pakelti Vakarų laisvės. Tai reiškia, kad tas žmogus jau yra tipingas sovietinio auklėjimo produktas, visa savo psichologija priderintas sovietinio kolektyvinio, masinio, diriguojamo gyvenimo sąlygom, jau visai svetimas laisvam demokratiniam Vakarų pasauliui. Toks žmogus negali išaugti ūkininkų luome, kuris yra tradicijų ryšis su žeme, individualybės saugotojas. Naikindami ūkininkų luomą, sovietai siekia ne tik ūkinę sistemą pakeisti, bet ir pašalinti aplinką, nepalankią masinio marksistinio žmogaus-roboto auklybai. Sunaikinus ūkininkų luomą, nors ir būtų panaikinta sovietinė sistema, bet liks tos sistemos išaugintas naujas žmogus. O jį pritaikinti naujam demokratiniam gyvenimui, kaip minėto ruso pavyzdys rodo, nėra lengva. Juo ilgiau režimas truks, juo giliau paveiks žmogaus sąmonę, juo sunkiau jį bus atitiesti.

Mažiesiems

ELGETA

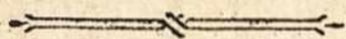
Šetekšna

Silpnas, mažas kūdikėlis
verkdams ėjo gatvėmis.
Rūstus vėjas, kaip pašėlęs,
šaukė, aimanavo vis...

Veltui kūdikis sušalęs
prašė išmaldos žmonių.
Bet minia pro šalį ėjo
ir nematė jo vargų.

Nieks jo skurdo negirdėjo
(juk negirdi ta minia).
Jį lydėjo šaltas vėjas,
liūdėsys, didi lankčia...

Ir lovelėj balto sniego
amžinai užmigo jis...
Tik tada minia subėgo,
kai aplankė jį mirtis

(Atkelta iš 9 pusl.)

dirba visa šeima. Suaugę vaikai dėl butų stokos paprastai gyvena kartu su tėvais, o kartu dirbdami sudaro apie 2000 rublių mėnesiui.

Pas mus yra laikoma kaipo tradicija, kad darbininkas, turįs maždaug pastovų darbą, turėtų išmaitinti iš savo uždarbio savo šeimą. Rusijoje betgi yra kietas ekonominis gyvenimo įstatymas, kad visi šeimos nariai privalo dirbti, kad bendrai išlaikytų šeimos ūkį.

Sovietų valdžia skiria daug vietos propagandai įrodyti, kiek daug yra nuveikusi ir įvedusi įvairių įrengimų socialinio darbininkų aprūpinimo reikalui. Ir, tiesa, Maskvoje yra galimybės pamatyti daug pavyzdinių įmonių kur yra įrengti darbininkams klubai ir ligoniams skirtos patalpos. Bet bendras vaizdas yra gana primitivus, palyginus visą tai su panašiais Vakarų Europos įrengimais. Sovietų S-goje nėra duodamos pašalpos dėl nedarbo. Jeigu darbininkas suserga, jis gauna draudimo pinigus, jei yra išdirbęs įmonėje tam tikrą ilgesnį laiką.

Uždarbio skirtumai mažai pajavina bendrą gatvės vaizdą. Galbūt, tik karininkai išsiskiria savo geru apsirengimu iš pilkos praeivių masės, o kartu su savo visai elegantiškai išsipuošusiomis žmonėmis sudaro ypatingą grupę. Visi kiti gatvės praeiviai atrodo labai vienodai ir pana-

TROŠKIMAI

Ant. Zabulionis

Esu neturtingas
dainų bernužėlis,
nesu aš galingas,
o tik vargdienėlis.

Turtai nevilioja,
turėt jų nenoriu,
geriau jau aš būsiu
tėvynės artoju.

Noriu aš mylėti
Dievulį aukščiausį,
gerbt mamą ir tėtį,
sušelpt ko bėdžiausį.

kad visa tėvynė
laisvėje klestėtų.
kad kiekvieną dieną
rozės jai žydėtų.

šiai.

Tokių restoranų ir baro gyvenimo, kaip mes pažįstame, Maskvą nežino. Didžiuose 4-5 viešbučiuose yra įrengti restoranai, kurie betgi apytuščiai: yra keletas kuklių kavinių, kurios betgi taip pat nepripildytos. Elegantiškiausia Maskvos kavinė randasi ant viešbučio «Maskva» stogo terasos. Čia betgi viena kaviaro porcija kainuoja 20 rublių, o rusiško šanpano butelis - 150 rublių. Čia daugiausia lankosi ir susitinka užsieniečiai.

Tikrai įtakingieji maskviečiai gyvena už miesto ribų. Iš šios nedidelės grupės gyvenimo galima tik pastebėti didelius prabanginius auto, kurie pralekia miesto gatvėmis net nepaisydami susisiekimo taisyklių. Tų žmonių gyvenimo saugumu rūpinasi didelis skaičius milicininkų, netgi keliai, kurie veda į jų gyvenamuosius butus, yra ištisų specialių milicijos komandų saugojami.

Iš politinio gyvenimo užsienietis, galima sakyti nema'o nieko. Tik nesuskaitomos Stalino ir kitų įžymenybių statulos ir plakatai veikia varginančiai ir primena diktatūrą.

Tų Maskvos gyvenimo išpūdzių aprašytojas baigia savo mintis, apgailėstaudamas, kad Maskvos vyriausybė iki šiol tebedaro visas pastangas, kad juo mažesnis žmonių skaičius iš užsienio gautų progos tiesioginiai pamatyti, kaip eina gyvenimas anapus «geležinės uždangos».

VISAME PASAULYJE

Korejoje

Korejoje praeitą savaitę tęsėsi sunkios kovos. Komunistų daliniai smarkiai puolė ruožė nuo rytinių pakrančių, Pohango, iki Teagu, fronto viduryje, šiaurėje. Jiems buvo pavykę padaryti kelis pavojingus įsiveržimus į pietnių kiniečių ir JTO pajėgų linijas.

Tačiau nuolatiniai ir gausūs amerikiečių, anglų, australų ir kanadiečių aviacijos smūgiai puolikus labai nusilpnino ir prikalė prie vietos. Keletas staigių amerikiečių žemės kariuomenės puolimų tuos įsiveržimus suaukino ir padarė komunistams didelių nuostolių žmonėmis ir karo medžiaga. Komunistai traukiasi Yongchongo, Kyongju ir Pohango frontuose. Jie taip pat pasitraukė Naktongo upės ruožė. Neužilgo laukiama prasidėsiant JTO didžiosios ofenzyvos.

— Amerikiečių skraidančios tvirtovės sunkiai bombarduoja visą šiauriečių užnugarį, geležinkelius, tiltus ir pramonės lizdus. Buvo masiniai bombarduotai Kanni, 15 km. į šiaurę nuo Pyonyang, kur išsprogdinti ginklų ir amunicijos arsenalai ir fabrikai.

Brazilija paskyrė 50 milijonų kruzeirų paremti JTO kovą prieš komunizmą Korejoje.

— JAV prezidentas Trumanas pakvietė gen. Marchallį krašto gynybos sekretorium (ministru) pareigoms, vieton buvusiojo L. A. Johnsano, kuriam buvo prikišama nepasirengimas pavojaus metui, kas labai pasireiškė kilus karui Korejoje. Manoma, kad Marchalio atėjimas sustiprins Dean Achesono poziciją, kuris, kaip žinome skuba suorganizuoti gynybos pajėgas iš Atlanto pakto valstybių Vakarų Europoje. Taip pat su Marchalium bus pagreitinta JAV ekonomine mobilizacija.

— New Yorke posėdžiauja trys didžiųjų vakarų valstybių

kansleriai: Dean Acheson, Ernest Bevin ir Robert Schuman, nuo JVA, Anglijos ir Prancūzijos. Svarstoma: Europos apginklavimo finansavimas, JAV dalyvavimas Europos gynyboje ir Vakarų Vokietijos karinės okupacijos pakeitimas bei apginklavimas. Norima apginkluoti 15 divizijų vokiečių.

— Belgijoje didinama veikiančių kariuomenės skaičius. Taryboje paliekami 25.000 atsitarėnusių paleistinių kareivių ir dar pašaukta 35.000 naujokų.

— Buvęs Vokietijos finansų ministris Schachtas, kaltintas kaipo nacistas, atstatinkamo tribunalo liko išteisintas ir laisvas.

Anglija sulaukė karinių medžiagų ir darbo mašinų siuntimą Rusijai. Nutarta, kad tokie siuntimai stiprina priešojų pajėgumą.

— Anglija savo laivyno tarnybom pašaukė 160 stovėjusių atsargoje laivų.

— Iš Singapuro anglai pasiuntė savo jūrų šaulių dalinius į Korejos frontą.

— Anglijos ministris pirmininkas Clement Atlee pareiškė, jog jo vyriausybė tęs geležies pramonės suvalstybinimą.

— JAV aviacija Korejoje panaudojo naują kovos būdą prieš komunistų tankus. Taikant tą naują priemonę, per dvi dienas lėktuvai sunaikino 72 komunistų tankus.

Žydų kariuomenė užpuolė hašemitų Jordanijos arabus ir užgriebė svarbią teritoriją prie hydro-elektrinės jėgainės Ruttenberg. Arabai kreipėsi į JAV-bių Anglijos ir Prancūzijos vyriausybes, kad sutvarkytų žydus.

— Kraštams, kurie siūstų Rusijai bet kokią pagalbą, bus tuoj nutraukta Marchalio plano parama, jeigu jie ja naudojasi.

Lepra pagydoma!

Johansburge, Pietų Afrikoje, paleisti iš leprozoriumo 16 europiečių ir 63 afrikonai pilnutinai išgydyti nuo lepros. Lepra, kuria tie ligoniai sirgo, nors iki šiol buvo laikoma neišgydoma, galima išgydyti dėka naujo vaisto vadinamo sulfona.

Brazilijoje

Brazilijos valdžia stengiasi išsaugoti nuo išnaikinimo senuosius šio krašto gyventojus - indėnus. Grieščiausia draudžiama užmušti laukinį indėną. Stengiamasi juos kaip nors civilizuoti ir prijaukinti. Yra daug sričių, kurias galima įjungti į ekonominių gyvenimą tik naudojantis ten gimiais.

Kaikurios indėnų giminės jau suartėjo su baltaisiais pav. Ronqador kalnyno indėnai iš giminės caraja, jau tapo sėsliais ir verčiasi žemdirbyste. Visa nelaimė, kad kita indėnų giminė - šavantes - senieji carajai (skaityk «karaža») giminės priešai, neseniai persikėlė Araguajos upe ir, matyti, bado spiriami. nuniokiojo visas carajai sodybas daržus ir pasėlius. Dabar badas grėsia abiem giminėms.

Brazilu suorganizuotas indėnų apsaugos postas «Bandeira Piratininga», aptarnaujama baltųjų, per radio šaukėsi pagalbos. Nenori leisti prasidėti skerdinėms tarp anų abiejų indėnų gimių.

Atitaisymas

Praeitame «M. I.» numeryje, Arnoldo Felmano skelbime buvo nepastebėta korektūros klaida: buvo Arnoldo - turi būti Arnoldo. Atsiprašome.

Skaitykime,

Mūsų

lietuva!

Lietuvių Pasilinksminimai Mokoje

RENGĖJAI — LIET. S-GAI BRAZILIJOJE

Jaunimas šoka sukčinį

Mūsų tradiciniai šokiai niekuomet nepasens ir mes neiškeisime jų į visokias moderniškias «Sambas», «Rumbas»!...

Jaunimas šoka sukčinį Lietuvių salėje Mokoje, kur kiekvieną sekmadienį 20 val. vyksta jaunimui pasilinksminimai su lietuviškais šokiais. Į šiuos pasilinksminimus atsilanko lietuviškas jaunimas iš įvairių S. Paulo rajonų.

PERES & PRANAS LTDA

MADEIRAS

Įvairiausios miško medžiagos prekyba, tinkama statybai ir įvairių rūšių baldams.

Peroba de Campos, Jacaranda, Cedra, Cerejeira ir kt.

Geriausia ir tinkamiausia Brazilijos miškų medžiaga. Tuoju išpildomas ir didžiausias užsakymas.

Avenida Churchill, 94-11.º Andar
- Sala 1110 Fones 52-0229 - Tele-
grafu Cabiuna Rio de Janeiro

Dr. Frikas Meieris Lietuvos Atstovas Brazilijai, gavo iš Federação da Bandeirante do Brasil raštą, kuriame prašoma atsiųsti Lietuvos Vėliavą, liaudies dainų gaidų, Lietuvos fotografijų, spausdinių bei lietuviškų dirbinių. Visa tai reikalinga tik kamam Lietuvos atvaizdavimui Banderančių šventės metu.

Pasiuntinybė kartu su «Dainavos» sąjunga, kurios pirmininkas p. Malaiška maloniai pažadėjo paremti šį reikalą, tikisi Federacijos prašymą įvykdyti.

Ta šventė bus surengta Goi-anijoje (Goiás valst.) š. m. spalio mėn. 15 d.

Dėmesio!

Pranešame Parque das Nações lietuviams, kad «Mūsų Lietuvą» dabar jau bus galima gauti ir Parque das Nações pas p. Buragą (Rua França).

Mūsų Mirusieji

1950 m. rugsėjo mėn. 7 d. staiga mirė Juozas Špakauskas, 51 m. amžiaus, gyv. Vilt Anastaciū.

Velionis Brazilijon atvyko 1926 m. Priklausė Lietuvių S-gai Brazilijoje ir buvo Dr. Jono Basanavičiaus vardo mokyklos Rėmėjų Būrelio valdybos narys ir veiklus minėtų organizacijų darbuotojas.

Didžiame liūdesyje paliko žmoną Sofiją, dukterį Anastaziją ir sūnus - Romualda, Joną ir Petrą.

DĖMESIO!

Visi PLB bei jų LOK Valdybų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, o taip ir kituose kraštuose esančių buv. DP organizacijų vadovybės ar jų įg-niai, yra prašomi skubiai pranešti savo adresus Lietuvybės Išlaikymo Tarnybai.

M. Krupavičius, 14d. Pfullingen b. Rtl. Gothe str. 16

Germany.

— Tautiečiai, radę nelietuviškoje spaudoje idomesnius straipsnius mums opiaisiais klausimais - prašome juos skubos keliu pasiųsti tokiu adresu: ELTA 14d. Pfullingen b. Rtl. Gothe str. 16 - Germany.

Lietuviai BRAZILIJOJE

LIETUVIAI MAGELANO SASIAURYJE

(Laiškas «Mūsų Lietuvai»)

Širdingai dėkoju «M. L.» redakcijai už laikraščio pasiuntimą man, taip toli nusibasčiusiam į patį Pietų Amerikos pasaulio galą. Tai be galo įdomus laikraštis, įvairių dabar mūsų Lietuvai aktualių straipsnių ir žinių, literatūros šedevrų ir poezijų, gaivinančių lietuvių dvasią ir viltį. Ypač man tas malonu gauti tokį laikraštį. Jau beveik 20 metų, kai galingos likimo rankos, arba geriau sakant, Dieviškos Apvaizdos, esu blaškomas po apskritą žemės rutulį, ir negaliu patekti Lietuvon, nors jau to senai trokštu. Net mano liežuvis jau gerokai aptingo lietuviškai kalbai. Daugiausiai teko gyventi svetimuose kraštuose ir tarp svetimtaučių. Jau pirmojo didžiojo karo ro audra visą mūsų šeimą buvo nubloškusi į patį Rusijos centrą - Maskvą. Ten išgyvenom apie septynius metus. Grįžęs Lietuvon visai nemokėjau lietuviškai, tad važiauvau į kaimą pas savo dėdę pramokti gimtosios kalbos.

Nepriklausomoje Lietuvoje teko lankyti gimnaziją Šiauliuose, tad turėjau progos visai gerai pramokti ir pamilti savo kraštą ir visa kas lietuviška. Ypač buvau pamilęs lietuvišką dainą - tai buvo mano jaunų dienų pagoda. Nesenai praūžusio karo sukūrys sugriovė visas mano viltis ir užkirto kelią grįžti į tėviškės nemylėtus klonius. 1938 m. pradėjau (Italijoje) Torine teologinius mokslus ir išsventintas į kunigus, planavau grįžti Lietuvon ir dirbti kaip salezietis savo tėvynės jaunuomenės labui. Ir dabar dar tebegyvenu ta pačia viltimi, laukdamas prašvintant taikos ir laisvės aušrelės.

Čia, iš Punta Arenas miesto seku visą pasaulio lietuvių akciją, judėjimą ir pastangas atgauti prarastą laisvę. Mes čia negalime steigti PLB, nes esame tik du lietuviai: aš ir broliukas salezietis Jonas Girdžius iš Skirsnemunės. Jis dirba kaip

Seleziečių spaustuvės vedėjas. Čilės sostinėje Santiago ir kituose miestuose ten truputį daugiau lietuvių. Jie jau rodos rengiasi steigti PLB skyrių ir įsijungti į tą didžiulę armiją kovoti vieningame žygyje už Lietuvos teises. Lai Aukščiausias laimina visų pasaulio lietuvių gerą valią ir pasiryžimą.

«Juk vienok Lietuva,
Ji atgims gi kada —
Neveltui Ji tiek daug iškentėjo!

Kanklių balsą išgirs,
Miegą kraujas užvirs —
Nes Kryžius gyvatą žadėjo.»
(Maironis)

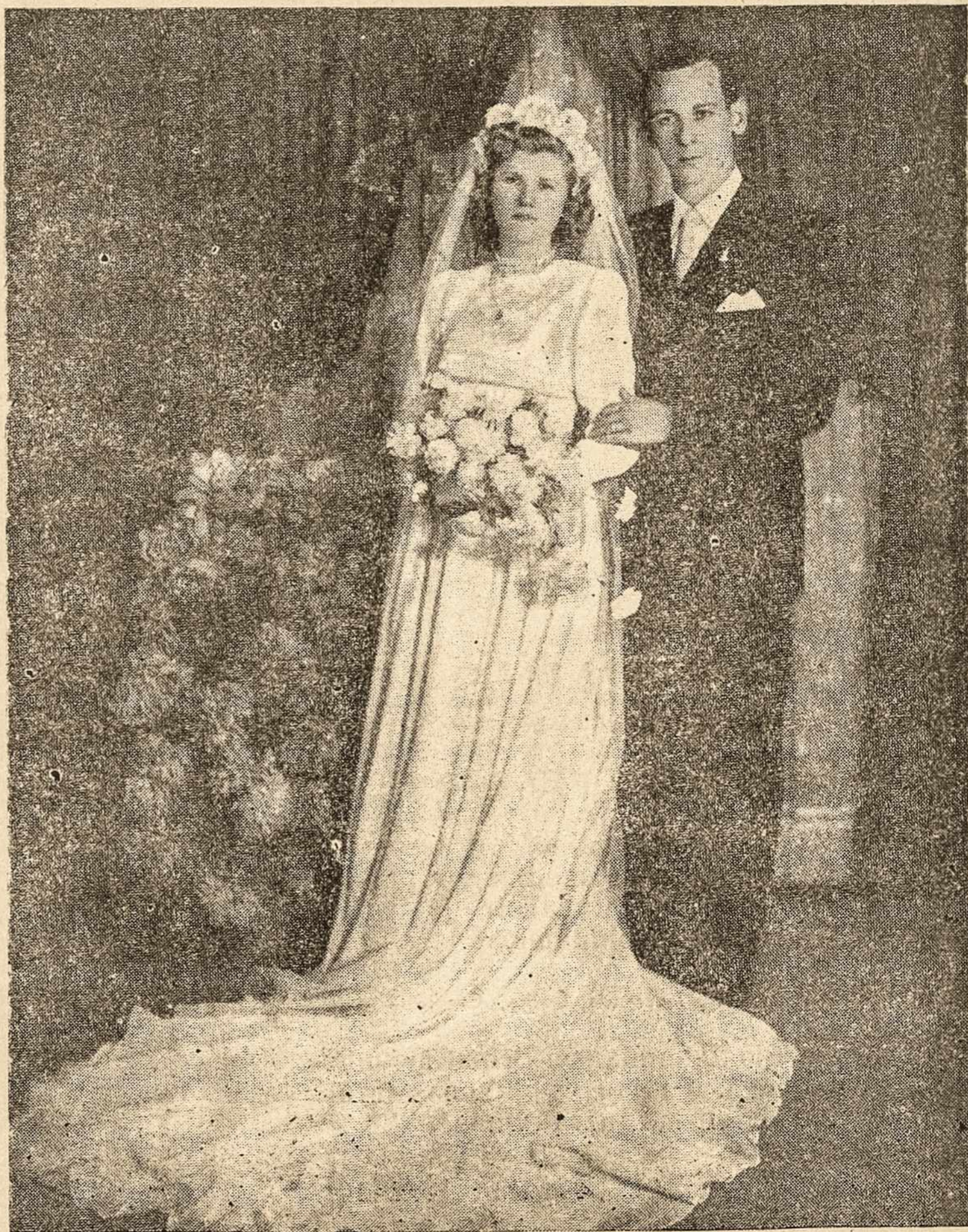
Baigdamas dar kartą širdingai dėkoju gerb. «M. L.» Redakcijai, linkdėamas didžiausios kloties katalikiškos ir lietuviškos dvasios kėlime mūsų tautiečių tarpe gyvenančių Pietų Amerikoje. Eikime į Lietuvos prisikėlimą - «Dirbkim, krutėkim dėl Lietuvos!»

Kun. Mečys Pusčius - Selazietis

«M.L.» Redakcijos atsakymas

«M.L.» Redakcinė kolegija labai apsidžiaugė gavusi jūsų laišką, gali sakyti, iš paties žemės galo pietuose.

Mums yra labai brangus jūsų malonus atsiliepimas apie laikraštį «Mūsų Lietuva», ir kad jūs randate tai, kas mes stengiamės perduoti savo skaitytojams.

Petras Medis ir Albina Grabauskaitė, nauja lietuvių jaunavedžių pora susituokę 1950 m. rugpiučio mėn. 13 dieną.

Skautų

Vakaras

Brangūs Tėveliai, broliai ir sesės!

Lietuvių skautų organizacija Brazilijoje, atjausdama motinos vargus ir kančias, dėl savo vaikų išauklėjimo, pasistengė suorganizuoti vakarą, suvaidindami trąg. dramą vardu «Motinos Ašaros» kurioje vaizduojama, kaip Motina kenčia dėl savo sūnaus, kuris išsirenka tamsybės ir prapulties kelią.

Mes skautai širdingai prašome, brangių tėvelių, brolių ir sesių, atsilankyti pas mus, pagerbdami ir atjausdami Motiną, kuri yra brangių brangiausia pasaulyje.

Dėkodami iš anksto širdingu ačiū, maloniai lauksime visų atsilankant į mūsų vakarą, kuris įvyks 1950 m. rugsėjo mėn. 30 d. Mokos mokykloje Rua Lituania Nr. 67.

Pakvietimus galima įsigyti:

Mokoje pas Bronių Stankevičių,

Vila Zelinoje pas Vytautą Mažietį, «Mūsų Lietuvos» redakcijoje ir pas skautus.

Pradžią 20 val. ir, grojant puikiam orkestrui, šokiai iki 4 val ryto:

Lietuviškas bufetas, užkandžiai ir gėrimai!

Rengėjai

São Paulo skautų sąskridys
«Horto Florestal» miške

Žiūrėk į tolį
Laužai tepsnoja,
Susėdę skautai
Dainas dainuoja...

Su Daina drausmingai įžygiuoja į palapinių miestą mažas «Chava n t e s» draugovės lietuvių skautų būrelis, dalyvauti vienos paros São Paulo skautų sąskridyje.

Pradedama tvarkytis: vieni palapines stato, kiti vandenį neša, tretieji apie virtuvę puldinėja ruošdami vakarienę.

Nepaprastai greit atėjo ir 8 val vakaro - naktinio laužo pradžia. Lietuviai skautai padainavo skautiškų dainelių: «Žiūrėk į tolį», «Laužas dega», «Čigonai» ir dar keletą ir suvaidino: «Padaužą» ir «Limonadą». Skautai Ferd. Feiferis su fleita ir Vytas Juruškevičius, armonika pagrojo «Suktinį», «Noriu miego» «Klumpakojį».

1950 m. rugsėjo mėn. 3 d. S. Paulo skautų sąskridyje, be daugelio skautų atsilankė ir aukštųjų kariuomenės ir valdžios pareigūnų.

Sąskridžio dalyvis

Dėmesio Skautai!

1950 m. rugsėjo mėn. 17 d. (ši sekmadienį) Vila Belos mokykloje įvyks jaunesniųjų skautų/čių sueiga.
Dalyvavimas yra privalomas.

U. S. Alegria 3-jų metų
įkūrimo sukaktuves

Rugsėjo mėn. 7 d. União Social «Alegria» šventė savo 3-jų metų įkūrimo sukaktuves. Ta proga savo salėje, V. Beloje, buvo sušaukti visi nariai, kurie po oficialiosios minėjimo dalies, puikiai pasivaišino ir linksmiai pasišoko.

União Social «Alegria» jau turi apie 150 narių, kurių nemažą dalį sudaro lietuviai. Dabartinis U. S. A. pirmininkas yra Albinas Jasiukevičius. Prie organizacinio veikimo daug prisideda Anelė ir Onutė Dirsytės.

U. S. A. dabar veikia erdvioje išnuomotose patalpose Rua das Saudades, V. Beloje.

Padėka

P. Jonui Kaupui, paaukojusiam «Mūsų Lietuvai» 30.00 kr. nuoširdžiai dėkojame. (Red.)

Rugsėjo mėn. 11 d. «Mūsų Lietuvos» redakcijoje lankėsi iš Rio de Janeiro p. Gaulia su savo sužieduotine.

Ta pačia proga p. Gaulia apmokėjo ir p. Glodenio prenumeratą.

Santo Andre rajone taipgi gyvena nemažai lietuvių. Čia mūsų tautiečiai gyvena gana gražiai turėdami nuosavybes ir dauguma verčiasi prekyba.

Vienas iš žymiausių prekybininkų yra Jonas Buragas, gyv. Rua França, Pargue das Naçoes. Jis skaito ir remia lietuvišką spaudą ir aktyviai dalyvauja lietuviškame ir katalikiškame darbe;

P. p. Jonas ir Marija Buragai apsivedę Brazilijoje gražiai užaugino 4 vaikus, kurie pasižymi vietos katalikiškame veikime: Ona Vanda, vyresnioji duktė, yra Filhas de Maria pirminkė, Albertas ir Juozas, jaunesnieji sūnūs, abu yra Kruzdai.

P. p. Buragai savo namuose turi gerai įrengtą krautuvę, kurioje yra įvairaus pasirinkimo maisto ir gėrimų bei visokių kasdieniniam vartojimui reikalingų prekių.

Pamaldas lietuviams laiko kun. Vincas Valevičius Casa Verde - kiekvieną ketvirtą mėnesio sekmadienį 9 val.

Vila Anastacio - pirmą ir trečią mėnesio sekmadienį 8.30.

Mokoje - antrą mėnesio sekmadienį 8.30 val.

— Batų fabrikui reikalingi darbininkai: traukėjai (montadores) ir piovejai (cortadores).

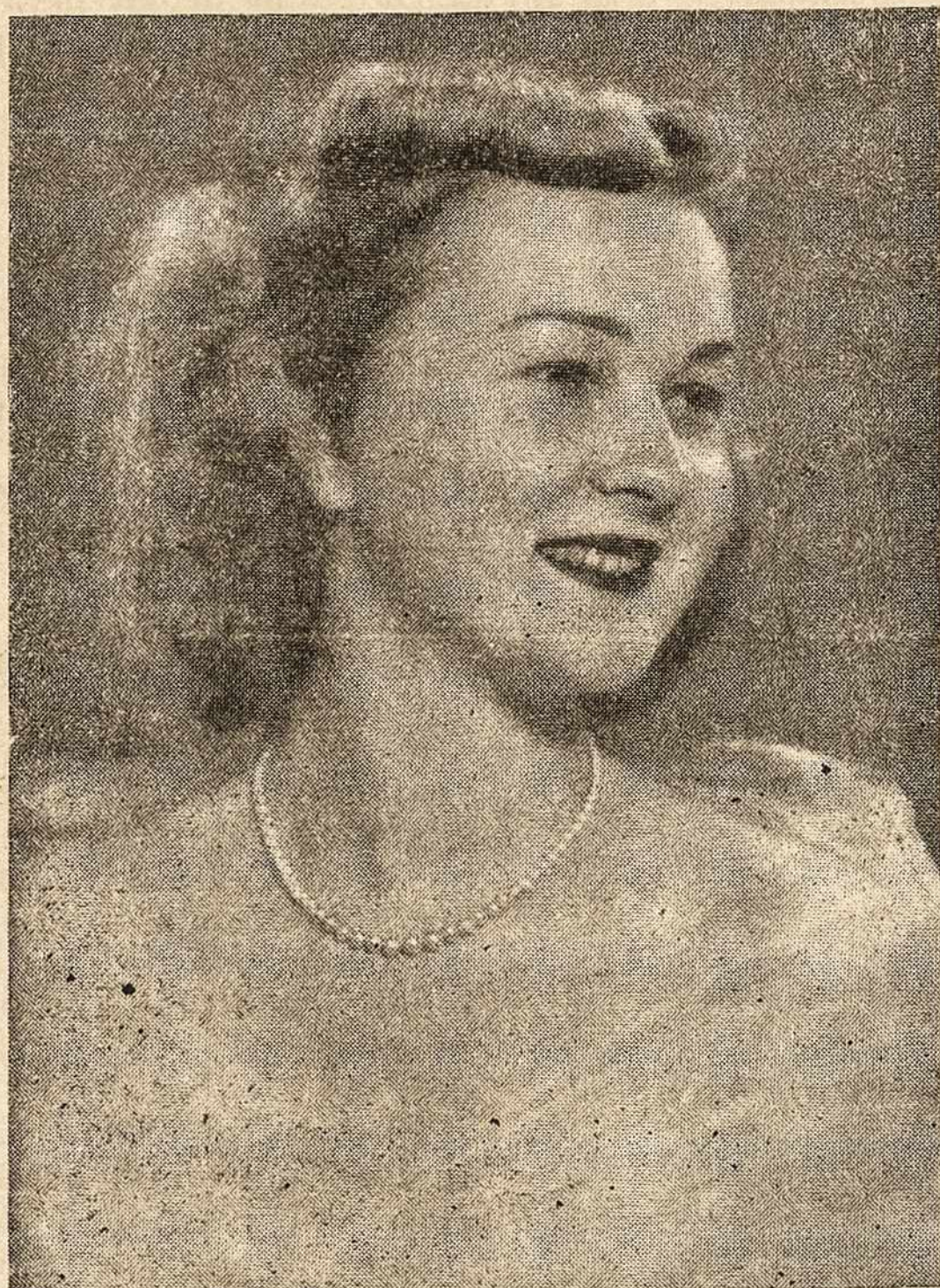
Kreiptis - Rua Javaés 719
Bom Retiro

Dėmesio!

Dabartinis Lietuvos atstovo Brazilijoje adresas yra:

Dr. Frikas Meieris,
Legação da Lituania
Av. Erazmo Braga 277, s 609
Rio de Janeiro, D. F.

Prof. Ritos Sprogis Piano Koncertas

Jaunoji piano mokytoja p-lė Rita Sprogis, 20 m. amžiaus gyv. Rua Itamumbuca Nr. 13.

Prof. Rita Sprogis 1948 m. baigė São Paulo miesto konservatoriją. Ateinančiais metais rengiasi siekti aukštesnio mokslo. Dabartiniu metu ji turi 27 mokinius ir iš jų kaikurie jau yra pakankamai paruošti sekantais metais stoti į konservatoriją.

Praeita sekmadienį, rugsėjo mėn. 10 d. 3 val. Lietuvių salėje Mokoje įvyko įdomus piano muzikos koncertas, kurį suorganizavo mokytoja muzikė p-lė Rita Sprogis. Programa išpildė jos mokiniai daugumoje lietuviukai. Tėvai ir gausiai atsilaukusieji į koncertą muzikos mėgėjai buvo sužavėti.

Tų «naujųjų artistų» gabumais ir gražiu pasirodymu gali džiaugtis tėvai ir didžiutis jų mokytoja p-lė Rita Sprogis.

Programą išpildė: Felicio A. Boccomino, Norberta Ana Valiulis, Ruta Spirgevičiūtė, Olga Kaminskaitė, Marija Vagnerytė, Birutė Genevičiūtė, Aldona Nidolskytė, Irena Adomavičiūtė, Myra Fofanoff, Helena Paršelytė ir Valentina Gisaitė. Programos repertuarui pasirinkta garsieji kompozitoriai kaip Verdi, Streabbog, Russo, Strauss, Mo-

zart, Brahms ir kiti.

Ta proga tenka pažymėti, kad muz. p-lė Rita Sprogis, yra latvių kilmės, bet visur ir visada su visa širdimi ir malonumu prisideda ir dalyvauja mūsų kolonijos meno parengimuose.

Broliškos latvių tautos muzikai - pianistei p-lei Ritai Sprogis, kaip nuoširdžiai lietuvių bičiulei São Paulo lietuvių kolonija nuoširdžiai dėkoja.

Dalyvis koresp.

Marija Vagnerytė, viena iš R. Sprogis mokinių ir gana gražiai pasirodė 1950-9-10 d. įvykusiame piano koncerte paskambindama A. Schmoll - Emma, L. Steabbog - Chuva de rosas ir Mortes.

Be to, p-lė Marija Vagnerytė mokosi baletą ir nors turėdama dar nedidelę praktiką, jau buvo pakviesta šokti baletą, (taip pat ir dar viena lietuvaite Aldona Vosilytė) brazilų suruoštame vakare Mokoje 1950-9-9 dieną.

Marytei linkime ir toliau progresuoti ir pasiekti savo užsibrėžtą tikslą.

Marija Vagnerytė

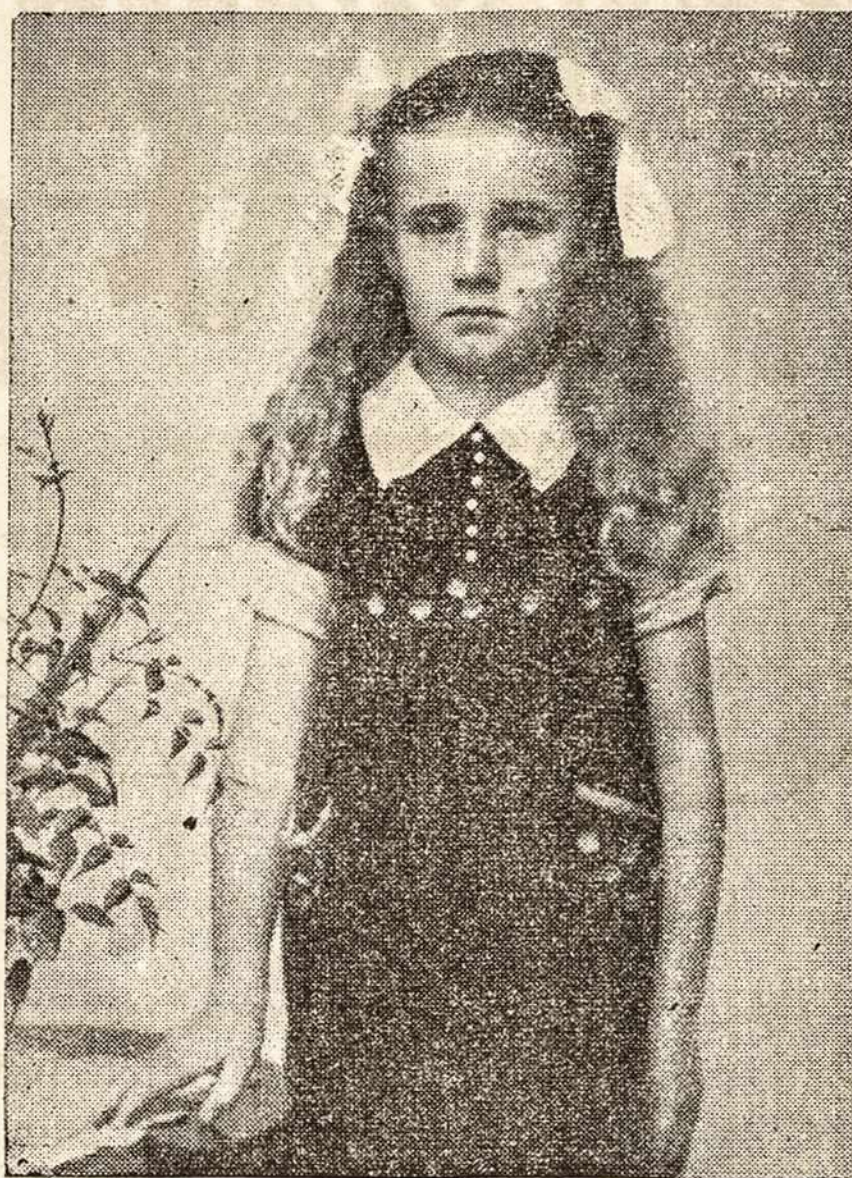

Aldona Nadolskytė 17 m. amžiaus, gyv. Rua Campos Novos 118. Mokslus eina Escola Normal Pe. Archieta ir dar mokosi piano pas p. lę Rita Sprogis ji puikiai pasirodė 1950-9-19 dienos koncerte.

Dėmesio!

«Mūsų Lietuvos» redakcijoje galima įsigyti įrištus komplektus «M.L.» 1948 m. nuo Nr. 1 iki Nr. 26 ir 1949 m. nuo Nr. 27 iki Nr. 52.

Komplekto kaina Cr.\$ 150,00

Ruth Anna Spirgevičiūtė, 9 m. amžiaus, gyv. Rua Marechal Mallet, 15-A. Ritos mokinių koncerte buvo jauniausia pianistė ir labai gražiai paskamkino F. Russo - O batalhãozinho passa, Vendedora de flores ir L. Strelabog - La Canastilla de rosas.

“FOTO PRINCEZA”

LIETUVISKA FOTO ATELJE

Av. Alvaro Ramos, 1160 (Prie pask. sustojimo vietos autobuso 33 Quarta Parada).

Įvairaus didumo padidinti portretai — spalvuoti!
FOTO ant porcelano, antkapiams

Meniškos, gražios foto nuotraukos!

Greitas ir sąžiningas darbas!

Lietuviams pigiausios kainos!

Aplankykite!

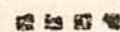
Savininkas - Vladas POCIUS

Ivairiausių Medžio Išdirbinių Dirbtuvė

Mykolo Uselio

Santo Amaro

Av. de Pinedo, 931/41 Telefone 139

Priima užsakymus langų, durų, venezianų, atlieka visokius medžio įrengimus raštinėms, bankams, stato laivelius, sudeda parketo grindis, ir atlieka visokius kitus medžio darbus.

Nepasigailėk laiko pasiteirauti!

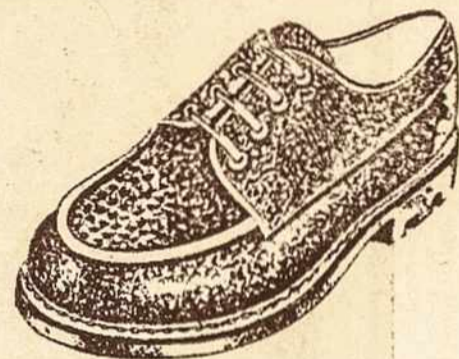
ČIA DARBAS ATLIEKAMAS PIGIAU KAIP KITUR

UŽSAKYKITE

MŪSŲ

LIETUVŲ

SAVO PRIETELIAMS

CASAS
SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIUS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Rua São Caetano, 526

Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719

São Paulo

Jei reikia tavo **AUTOMOBILIUI**vidus iškloti medžiaga ar oda, arba
nori bendrą reformą padaryti savo

M A Š I N O S,

visuomet kreipkis į

ALEKSĖJAUS VINOKUROVO

Tapeçaria "ALEX"

Posto de Serviços "Vila Prudente"

RUA IBITIRAMA, 200 — — V. PRUDENTE

Residencija: AV. ZELINA, 691

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica**LITUANIA LTDA.**

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

AVENIDA ZELINA, 706

Visą korespondenciją prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

AVENIDA ZELINA, 706 - SÃO PAULO - VILA ZELINA